

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
DÁMASA RUIZ-JARABOJA COLOMERJA,
predstavljeni 10. maja 2005¹

Kazalo

I — Uvod	I - 9121
II — Pravni okvir: skupnostna zaščita geografskih označb in označb porekla	I - 9122
A — Zgodovinsko ozadje	I - 9122
B — Prvi koraki zakonodaje Skupnosti	I - 9124
C — Aktualna skupnostna ureditev	I - 9126
1. Vinski proizvodi	I - 9126
2. Kmetijski proizvodi in živila	I - 9127
D — Uredba št. 2081/92	I - 9128
1. Pojma „označba porekla“ in „geografska označba“	I - 9129
a) Osnovna opredelitev	I - 9130
i) Geografska povezava	I - 9131
ii) Kvalitativna povezava	I - 9132
b) Enakovredna pojma	I - 9132
i) Tradicionalna imena	I - 9132
ii) Druga geografska imena	I - 9133

¹ — Jezik izvornika: španščina.

2. Imena, ki jih ni mogoče registrirati	I - 9134
a) Generična imena	I - 9134
b) Imena, ki lahko zavajajo	I - 9135
3. Postopek registracije	I - 9135
a) Običajni postopek	I - 9136
b) Poenostavljeni postopek	I - 9136
c) Znanstveni odbor	I - 9136
E — Uredba (ES) št. 1107/96	I - 9137
III — Preučitev sodne prakse Sodišča	I - 9137
A — Opredelitev kot pravice industrijske in poslovne lastnine	I - 9137
B — Cilj zaščite	I - 9139
C — Temeljna uredba	I - 9140
1. Področje uporabe	I - 9140
2. Obseg zaščite	I - 9141
3. Registracija in njeni učinki	I - 9142
4. Povzetek	I - 9143
IV — Dejansko stanje sporov	I - 9144
A — Prva vključitev „fete“ v Uredbo št. 1107/96	I - 9144
B — Sodba „Feta“	I - 9146
C — Druga vključitev „fete“ v Uredbo št. 1107/96 na podlagi Uredbe št. 1829/2002	I - 9148
D — Zadeva „Canadane Cheese Trading in Kouri“	I - 9150
	I - 9119

V — Ničnostni tožbi	I - 9153
A — Dopustnost ničnostnih tožb	I - 9154
B — Formalni tožbeni razlogi	I - 9155
1. Kršitev rokov in jezikovne ureditve	I - 9155
2. Nezadostna obrazložitev	I - 9157
C — Vsebinski tožbeni razlogi	I - 9158
1. „Feta“ kot generično ime	I - 9158
a) Kaj je „generično ime“	I - 9158
b) Merila za opredelitev	I - 9160
i) Dejansko stanje v državi članici, od koder ime izvira, in na območjih potrošnje	I - 9161
— Stanje v državi porekla	I - 9161
— Stanje na območjih potrošnje	I - 9162
ii) Dejansko stanje v drugih državah članicah	I - 9163
— Splošno stanje v drugih državah	I - 9163
— Stanje v državah, ki proizvajajo sir	I - 9163
iii) Zadevna nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Skupnosti	I - 9165
— Nacionalne zakonodaje	I - 9166
— Zakonodaja Skupnosti	I - 9166
iv) Drugi dejavniki	I - 9167
— Stanje v tretjih državah	I - 9167
— Časovni vidik	I - 9168
c) Presoja meril in posledic	I - 9170

2. „Feta“ kot tradicionalno ime	I - 9171
a) Tradicionalno ime	I - 9172
b) Označitev živila po poreklu iz definiranih geografskih območij	I - 9172
c) Razlog za kakovost ali značilnosti „fete“ in geografsko območje njene proizvodnje, predelave in priprave za trg	I - 9174
i) Kakovost kot posledica geografskega okolja	I - 9174
ii) Proizvodnja, predelava in priprava za trg na določenem območju ..	I - 9175
d) Posledice	I - 9176
VI — Stroški	I - 9177
VII — Predlog	I - 9177

I – Uvod

ničnostno tožbo, v katerem je bila izrečena sodba³ o razveljavitvi registracije zaradi formalnih razlogov, vendar ni bilo preučeno, ali je to ime „generično“ ali se lahko opredeli kot „tradicionalno“ za namene veljavne zakonodaje.

1. V tej ničnostni tožbi se pred Sodiščem znova razpravlja o vprašanju zakonitosti vnosa imena „feta“ v register geografskih označb in označb porekla Evropske skupnosti.

2. Ta razprava se je pred tem začela v zadevi v zvezi z vprašanjem za predhodno odločanje, ki ga je postavil in nato umaknil Symvoulio tis Epikrateias (državni svet (Grčija)), v kateri sem sklepne predloge predstavil 24. junija 1997², in v postopku z

3. Komisija Evropskih skupnosti je nato sprejela ukrepe za odpravo pomanjklivosti, odkritih v navedeni sodbi, in na seznam zaščitene imen znova vnesla ime „feta“ z Uredbo Komisije (ES) št. 1829/2002⁴, zoper katero sta Zvezna republika Nemčija in Kraljevina Danska vložili ničnostni tožbi.

2 — Sklep z dne 8. avgusta 1997 v zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri* (C-317/95, Recueil, str. I-4681).

3 — Sodba z dne 16. marca 1999 v zadevi *Danska in drugi proti Komisiji, imenovana „Feta“* (C-289/96, C-293/96 in C-299/96, Recueil, str. I-1541).

4 — Uredba z dne 14. oktobra 2002 o spremembi Priloge k Uredbi (ES) št. 1107/96 glede imena „Feta“ (UL L 277, str. 10).

4. V teh sklepnih predlogih bom preučil pravni okvir in sodno prakso Sodišča na tem področju, nato pa bom pojasnil dejstva v sporih in preučil razloge za razglasitev ničnosti.

II – Pravni okvir: skupnostna zaščita geografskih označb in označb porekla

A – Zgodovinsko ozadje

5. Prvo sklicevanje na označbo porekla najdemo v Bibliji v pripovedi o gradnji jeruzalemskega templja, ki ga je Jahveju obljubil kralj David in za katerega je tirski in sidonski kralj Hiram posekal libanonske cedre, kot je zahteval Salomon, čigar palača je bila nato zgrajena s toliko cedrami, da je bila znana pod imenom „hiša libanonskega gozda“. Zgrajena je bila namreč na štirih vrstah stebrov iz tega dragocenega lesa, s katerim je bila pokrita tudi dvorana s prestolom, „kjer je sodil, sodn[a] dvoran[a]“⁵. Poleg imen in simbolov je bila navedba geografskega porekla verjetno ena

od prvih metod označevanja oseb in stvari, da bi jih razlikovali od tistih, ki so jim bili podobni⁶. Od antičnih časov naprej različne izpovedi pričajo o priznavanju slovesa in veljave proizvodov z nekaterih območij. Klasični avtorji, kot so Herodot, Aristotel in Platon, dokazujejo, da Grki cenijo bron iz Korinta, marmor iz Frigije in s Parosa, lončeno posodo iz Aten, lončene kipce iz Tizbe, parfume iz Arabije ali vina z Naksosa, Rodosa in iz Korinta⁷. Vergil v Eneidi pripoveduje, da je Helen dal Eneju „darila, vsa slonokoščena in zlata, zraven pa mnogo srebra in dodonskih bakrenih kotličev“⁸, med darili, ki jih je Andromaha dala Askaniju, pa so bile „z zlatom pretkane obleke in frigijski plašč“⁹. Horacij je svoje delo začinil s pravo zbirko rimskih geografskih označb in posvaril pred ponaredki¹⁰.

6. V povezavi med predmeti in njihovim poreklom ni bila izražena razlika med tistimi,

5 — *Biblia de Jerusalén*, Prva knjiga kraljev, 5, 6 in 7, E. Nácár in A. Colunga, urednika, neposredni prevod iz jezikov izvirnika, založba Desclee de Brouwer, Bilbao, 1975, str. 371–373. Nekateri proizvodi priznane kakovosti zaradi njihovega geografskega porekla so navedeni tudi v Bibliji, kot so bašanski biki s severnega dela Jordanske doline, kjer so redili posebno močne in bojevite živali (Psalmi, 22,13, str. 730), kovano srebro iz Taršiša in zlato iz Ufaza (Jeremija, Zalostinke, 10,9, str. 1144) ter engedijski vinogradi (Visoka pesem, 1, prva pesem, 14, str. 914).

6 — Harte Bavendamm, H., „Geographical Indications and Trademarks: Harmony or Conflict“, v *Symposium on the International Protection of Geographical Indications*, Somerset West, South Africa, September 1 and 2, OMPI, Zeneva, 1999, str. 59.

7 — Reference je zbral Cortés Martín, J. M., v *La protección de las indicaciones geográficas en el comercio internacional y comunitario*, Ministrstvo za kmetijstvo, ribištvo in prehrano, Madrid, 2003, str. 25 in 26.

8 — Vergil, *Eneida*, prevedel in opombe napisal Javier Echave-Susaeta, založba Gredos, Madrid, 1977, 1. ponatis. Dodona je bil kraj v Epiru, kjer je bilo Zevsovo prerokišče. Tam so izdelovali vaze, ki so jih uporabljali za prerokovanje, tako da so razlagali zvok, ki so ga ustvarjale, ko jih je veter premikal v vejah velikega hrasta, na katerega so bile obešene (knjiga III, verza 477 in 478, str. 223).

9 — *Ibidem*, knjiga III, verza 496 in 497, str. 224.

10 — „Tisti, ki ne more prepoznati sidonskega škrlata volne, potoplene v akvinsko rdečo barvo, ne čuti bolj gotove in bližnje izgube v kosteh kot tisti, ki ne razlikuje med resnico in lažmi“, Horac, Pisma X, Oda I, XXI in XXIX.6, navedeno v Plaisant, M., in Jacq, F., *Traité de noms et appellations d'origine*, Librairies Techniques, Pariz, 1974, str. 1.

ki se pojavijo naravno, in tistimi, ki so rezultat človekovega dela, in povezava ni ustrezala natančnemu pojmu. Prav tako zanj ni veljal noben zakon¹¹.

7. Enako je bilo v srednjem veku, kjer so v Alceovem odlomku navedeni meči iz Halkide s kratkim rezilom in dolgim ročajem, ki so se tako imenovali zaradi kraja, v katerem so jih izdelovali¹². V tem obdobju je mogoče opaziti nekakšno zmedo med znamkami obrtnikov in pečati, na katerih je bilo navedeno poreklo blaga in so nastali, ker so bili člani cehov dolžni označiti svoje izdelke, ker bi bili sicer izključeni. Zato sta se pojavili dve vrsti žigov: žig ceha (*signum collegii*) in žig posameznega obrtnika (*signum privati*)¹³. Tako se je zagotavljalo upoštevanje nekaterih pogojev pri izdelavi, kar je posredno ščitilo tudi kraj, v katerem so se proizvodi izdelovali.

8. Francoska revolucija je odpravila cehe in ponovno uvedla popolnoma svobodno trgovino, s čimer je odpravila velik del pro-

tektionistične prakse, vendar ne v celoti, saj v prvi polovici 19. stoletja še vedno obstajajo pravila o spodbujanju posebnih proizvodov iz nekaterih krajev, kot so milo iz Marseilla, jeklo iz Vestfalije in Porenja ter kovaški izdelki iz Avstrije¹⁴.

9. Od takrat so nekatere države sprejele ukrepe za preprečevanje goljufij glede porekla naravnih in izdelanih proizvodov, zlasti v vinarstvu¹⁵. Njihov namen je zaščititi potrošnika z zagotavljanjem pristnosti proizvoda in proizvajalca varovati pred neloyalno konkurenco¹⁶. Pozneje je bil vzpostavljen sistem zaščite, v katerem je bila dana pobuda za označbe porekla, in sicer po zgledu sistema, vzpostavljenega za znake, ki označujejo blago.

10. Medtem so se v evropski književnosti in kulturi še naprej pojavljale številne navedbe

11 — Čeprav je mogoče, da je v Rimu obstajala relativna zaščita po zakonu *Lex Cornelia de Falsis*, s katerim je bil trgovec zaščiten pred nezakonito zlorabo njegovega znaka v obliki *actio iniuriam* ali *actio doli*. Glej Franceschelli, R., *Trattato di Diritto Industriale*, Giuffrè, Milano, 1973, str. 77 in naslednje.

12 — Ferraio, G. M., „Denominazione di origine, indicazione di provenienza e dintorni“, *Rivista di Diritto Industriale*, 1990, št. 2, str. 224 in naslednje.

13 — V nekaterih primerih je skupno znamko proizvoda predstavljal začetnica imena mesta, kjer se je ta izdeloval, ali grb tega mesta: črka A je označevala tapiserije iz Audernarda, črka B izdelke iz Bruslja, dve črki E skupaj pa izdelke iz Enghiena. Cortés Martín, J. M., *op. cit.*, str. 27, opomba 8, navaja Braun, A., *Nouveau traité des marques de fabrique et de commerce, droit belge, droit international et droit comparé*, Bruselj, str. XXIII-XXIV.

14 — Coiné, H., *Derecho privado europeo*, zv. 2, „El siglo XIX“, Fundación Cultural del Notariado, Madrid, 1996, str. 213 in 214, navaja svilo iz Lyona, lan iz Bielefelda in kose iz Erzberga na Štajerskem.

15 — Po epidemiji trsne uši, ki je prizadela vinograde v drugi polovici 19. stoletja in na začetku 20. stoletja. V tem smislu glej Girardeu, J. M., „The Use of Geographical Indications in a Collective Marketing Strategy: The Example of Cognac“, v *Symposium on the International Protection of Geographical Indications*, *op. cit.*, str. 70.

16 — To usmeritev je mogoče zaslediti v francoskem zakonu z dne 1. avgusta 1905 o preprečevanju goljufij pri prodaji blaga in ponaredb kmetijskih proizvodov in živil, čeprav so zakoni o zaščiti posameznih proizvodov – kot je zakon z dne 26. julija 1925 o zaščiti oznache „Roquefort“ – in horizontalni predpisi za nekatere vrste imen – na primer zakon z dne 30. julija 1935 o označbah porekla v vinskem sektorju – omogočili določeno individualizacijo zaščite. V Španiji se s statutom o vinu, odobrenem s kraljevim odlokom z dne 8. septembra 1932, priznava avtonomijo oznache porekla kot razlikovalnega znaka.

porekla nekaterih proizvodov, s čimer so avtorji poudarjali njihovo dokazano kakovost ali posebne lastnosti. Cervantes v *Don Kihotu* omenja vretena iz Guadarrame¹⁷, nekatera živila, kot so čičerika iz Martosa¹⁸, gozdne jerebice iz Milana, rimski fazani, sorrentska teletina, moronske jerebice ali gosaki iz Lavajosa¹⁹, neapeljsko milo²⁰ in nekatere tkanine, kot sta sukno iz Cuence in „mezlan“ iz Segovije²¹; Lope de Vega hvali francoski plašč²² ter omenja sukno iz Cuence²³ in krožnike iz Talavere²⁴; Shakespeare v *Hamletu*, danskem princu, omenja čaše renskega, s katerimi nazdravlja kralj²⁵, in govori o stavi med Klavdijem in Laertom za šest arabskih konj proti šestim francoskim rapirjem z bodali²⁶; Proust hvali sladico in poudarja, da si zasluži, da se odpre steklenico portovca²⁷, ter opisuje srečanje v hotelu Balbec med pripovedovalcem in vojvodinjo Guermantsko, zavito v meglico obleke iz sivega kitajskega krepa²⁸; Carpentier, ki zvesto slika

evropsko kulturo na ameriški celini, piše o bordoju²⁹, slavnatih klobukih iz Italije³⁰, francoskih in italijanskih punčkah ter škotskem „viskiju“³¹.

11. Zdaj proizvode označujejo tako, da se tržijo pod znamko vsakega proizvajalca, vendar je zelo pogosto naveden tudi kraj izdelave. V svetu, v katerem prevladujejo simboli in razvoj trgovine potrošniku ponuja številne možnosti, je pri izbiri odločilna razlikovalnost; od tod tudi njen ekonomski pomen.

B – Prvi koraki zakonodaje Skupnosti

17 — Cervantes, M. de, *Don Kihot iz Manče*, uredil ter napisal uvod in opombe Martin de Riquer, založba RBA, Barcelona, 1994 (prvi del, poglavje IV, str. 128), omenja to leseno orodje, ki se uporablja za predenje na kolovratu in navijanje preje, ki je bilo zelo cenjeno, če je bilo izdelano iz bukke iz gora Sierra de Guadarrama (prevedel Niko Košir, DZS, 1988, Zbirka Sto romanov).

18 — *Ibidem*, drugi del, poglavje XXXVIII, str. 318.

19 — *Ibidem*, drugi del, poglavje XLIX, str. 402.

20 — *Ibidem*, drugi del, poglavje XXXII, str. 266.

21 — *Ibidem*, drugi del, poglavje XXXIII, str. 279.

22 — Vega y Carpio, Lope de, *El caballero de Olmedo*, uredil Francisco Rico, založba Cátedra, Madrid, 1981, dejanje I, verz 103, str. 111.

23 — Vega y Carpio, Lope de, *Peribáñez y el comendador de Ocaña*, uredil Juan Mª Marin, založba Cátedra, Madrid, 1979, dejanje I, prizor XIII, verz 677, str. 89.

24 — *Ibidem*, dejanje I, prizor XIII, verz 739, str. 91.

25 — Shakespeare, W., *Hamlet, príncipe de Dinamarca*, prevedel Luis Astrana Marin, 13. izdaja, založba Aguilar, Madrid, 1965, dejanje I, prizor IV, str. 1342 (prevedel Oton Župančič, DZS, 1963).

26 — *Ibidem*, dejanje V, prizor II, str. 1391.

27 — Proust, M., *À la recherche du temps perdu*, zv. III, Sodome et Gomorrhe, str. 330.

28 — *Ibidem*, zv. III, *La prisonnière*, str. 542.

12. Nobena določba Pogodbe ES se ne nanaša na geografske označbe. Ko je bila Pogodba odobrena, so nacionalne zakono-

29 — Carpentier, A., *La consagración de la primavera*, ur. Siglo XXI de España, 7. izdaja, Madrid, 1979, del III, poglavje 18, str. 219.

30 — *Ibidem*, del VII, poglavje 35, str. 463.

31 — *Ibidem*, del VII, poglavje 36, str. 480. V tem romanu poleg tega pripoveduje, da ima eden od likov, Tereza, redke dar zaznavanja „vsake goljufije ali ‚krajē‘ pri nakupu kaviarja, poreklu jetne pašete ali pristnosti vina priznanih znamk ali odličnih letnikov“. Ta ženska graja svojega kuharja tako: „Veš, da se moji sonarodnjaki ne spoznajo na letnike, da jim lahko ponudiš tudi kokakolo ali pepsi, vendar mene ne boš preslepil s svojimi steklenicami Mouton-Rothschilda, napolnjenimi z galicijsko kislico. In ko boš naslednjič poskušal ponuditi drugorazredni šampanjec kot Dom Pérignon, te bom poslala nazaj v Francijo [...]“ (del III, poglavje 18, str. 219).

daje zaradi opisanega razvoja same različno zaščitile te označbe. Nekatere države so zagotavljale splošno zaščito s predpisi o prepovedi nelojalne konkurence – zlasti z uporabo načela verodostojnosti – druge, kot sta Francija in Španija, pa so vzpostavile posebno ureditev, ki je podobna ureditvi za nekatere razlikovalne elemente in je zanjo značilno ločevanje med „navedbo porekla“ in „označbo porekla“³².

13. Obstoj teh različnih pravil o zaščiti v Evropski uniji ustvarja napetosti s temeljnimi svoboščinami, saj priznanje pravice izključne uporabe imena vpliva na pretok blaga³³. Vendar je ta učinek izrecno predviden v ustanovitvenem aktu: čeprav so s členoma 28 ES in 29 ES prepovedane količinske omejitve pri uvozu in izvozu in tudi vsi ukrepi z enakim učinkom, je v členu 30 ES navedeno, da s tema določbama niso izključene omejitve, ki so med drugim utemeljene z „varstvom industrijske in poslovne lastnine“³⁴; vendar pristojnost držav članic za določitev teh omejitev preneha, če Skupnost

uskлади zakonodajo zaradi zagotavljanja zaščite. Kot bom pojasnil v nadaljevanju, je bila Sodišču vsekakor dodeljena naloga določiti, v katerem ukrepu ima ta pravica prednost pred prostim pretokom.

14. Možnost prilagoditve učinka člena 28 ES na tem področju je bila predvidena v Direktivi Komisije 70/50/EGS z dne 22. decembra 1969 o odpravi ukrepov, ki imajo enak učinek kot količinske omejitve pri uvozu in ki jih ne zajemajo drugi predpisi, sprejeti skladno s Pogodbo o ustanovitvi EGS³⁵, v kateri so navedeni ukrepi, s katerimi so samo za nacionalne proizvode pridržane označbe, ki niso označbe porekla ali navedbe porekla (člen 2(3)(a)). To nasprotno pomeni, da ukrepi, ki so zajeti v enem od teh pojmov, niso izključeni.

15. Zato je bila v Direktivi Sveta 79/112/EGS z dne 18. decembra 1978 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil za prodajo končnemu potrošniku³⁶ predvidena možnost, da organi vsake države prepovejo

32 — Maroño Gargallo, M. M., *La protección jurídica de las denominaciones de origen en los Derechos español y comunitario*, Marcial Pons, Madrid, 2002, str. 176.

33 — „[...] namen pravic industrijske lastnine je podeliti izključno pravico za celoten trg, ki je velik kot geografsko področje, na katerem obstaja prost pretok blaga [...] ko trg rase in postaja nadnacionalen, ne da bi bile izključne pravice industrijske lastnine prilagojene temu novemu področju, nelzogibno nastane konflikt [...]“, Bercovitz, A., „La propiedad industrial e intelectual en el Derecho comunitario“, v skupnem delu *Tratado de Derecho Comunitario Europeo*, zv. II, Civitas, Madrid, 1986, str. 532.

34 — V členu III-154 Pogodbe o Ustavi za Evropo (UL 2004, C 310, str. 1) je ta razlog tudi določen kot eden od razlogov, ki upravičujejo prepovedi ali omejitve pri uvozu, izvozu ali blagu v tranzitu.

35 — UL 1970, L 13, str. 29.

36 — UL 1979, L 33, str. 1; besedilo člena 18(2) Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil (UL L 109, str. 29), s katerim je bila razveljavljena prejšnja direktiva, je podobno.

trgovino s temi proizvodi zaradi varstva pravic industrijske in poslovne lastnine, navedb porekla, označb porekla in preprečevanja nepoštena konkurence (člen 15(2)).

to področje uporabe mogoče razširiti, da bi zajemalo tudi druge [...]“³⁹.

1. Vinski proizvodi

C – Aktualna skupnostna ureditev

16. Na začetku je Skupnost urejala samo področje vina, nato pa je zakonodajo razširila tudi na kmetijski in živilski sektor, v prihodnosti pa bo lahko urejala tudi druga področja³⁷, kot je napovedano v uvodni izjavi 9 Uredbe Sveta (EGS) št. 2081/92 z dne 14. julija 1992 o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode in živila³⁸ (v nadaljevanju: temeljna uredba), v kateri so navedene omejitve uporabe te uredbe na proizvode in živila, „za katere obstaja povezava z značilnostmi proizvodov in živil in geografskim poreklom; [vendar] je

17. Vina, grozdni mošti in grozdni sokovi so bili vključeni v Prilogo II k Pogodbi na seznam proizvodov, za katere je treba oblikovati skupno kmetijsko politiko. To pojasnjuje, zakaj so bila že zelo zgodaj v Uredbi Sveta št. 24 z dne 4. aprila 1962 o postopni vzpostavitvi skupne ureditve trga za vino⁴⁰ postavljena temeljna načela in je bila predvidena priprava pravil za kakovostna vina, pridelana na določenem pridelovalnem območju.

18. Uredba Sveta (ES) št. 1493/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za

37 — Vse bo odvisno od opredelitve, ki bo prevladala: tradicionalna opredelitev, s katero se štijo proizvodi, katerih posebne značilnosti nastanejo predvsem zaradi naravnih dejavnikov na območju porekla, ali širša opredelitev, v kateri te posebne značilnosti niso upoštevane. Tako ni izključeno, da so ohranjene označbe porekla drugih proizvodov. Tako Pellicer, R., „Primeros pasos de una política comunitaria de defensa de la calidad de los productos alimenticios. Reglamento sobre la ‚especificidad‘ y Reglamento sobre denominaciones de origen e indicaciones geográficas“, *Gaceta Jurídica*, B-83 in B-84, maj 1993, str. 13 oz. 15; predvsem B-84, str. 16.

38 — UL L 208, str. 1.

39 — V Uredbi Sveta (ES) št. 692/2003 z dne 8. aprila 2003 o spremembi Uredbe št. 2081/92 (UL L 99, str. 1) je ta usmeritev nakazana, čeprav neodločno, ko določa, „[d]a bi izpolnili pričakovanja nekaterih proizvajalcev, se je pokazala potreba po razširitvi seznama kmetijskih proizvodov iz Priloge II k Uredbi (EGS) št. 2081/92. Primerno je tudi razširiti seznam iz Priloge I k navedeni uredbi, da bo vključeval živila, ki izvirajo iz proizvodov v Prilogi I k Pogodbi, ki je bila rahlo spremenjena“ (uvodna izjava 1).

40 — UL 1962, 30, str. 989.

vino⁴¹ je steber predpisov na tem področju, brez poseganja v nekatere posebne predpise na drugih področjih⁴².

nikov (a), zaščita legitimnih interesov proizvajalcev (b), nemoteno delovanje notranjega trga (c) in pospeševanje proizvodnje kakovostnih proizvodov (d).

19. V Uredbi št. 1493/1999, ki temelji na tem, da „opis, označevanje in predstavitev proizvodov, ki so zajeti v tej uredbi, pomembno vplivajo na njihovo trženje“, je del vsebine posvečen temu, da se „zagotovi obvezn[a] uporab[a] nekaterih podatkov, s katerimi se lahko opredelijo“ ti proizvodi, in da „se potrošnikom lahko priskrbijo nekatere pomembne informacije, in optimaln[a] uporab[a] drugih informacij na podlagi predpisov Skupnosti ali ob upoštevanju predpisov o preprečevanju goljufij“ (uvodna izjava 50). V skladu s členom 47(1) te uredbe so med cilji navedene uredbe določeni zaščita legitimnih interesov potroš-

20. Poleg tega je predvidena ureditev dopolnjena s posebnimi zakoni, ki so jih sprejele različne države članice.

2. Kmetijski proizvodi in živila

21. Treba je bilo čakati do začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja, da je Skupnost sprejela predpise o uporabi geografskih imen za druge proizvode, predvsem za kmetijske proizvode in živila. Čeprav se je zdelo, da je Direktiva 79/112 o označevanju zadosten in primeren instrument za varovanje kupca pred tveganjem goljufije⁴³, se je izkazalo nasprotno, saj so se pojavili drugi interesi. Direktiva je bila dobro dopolnilo, vendar geografske označbe in kupec⁴⁴ z njo niso bili učinkovito zaščiteni.

41 — UL L 179, str. 1. Ta uredba je nasledila uredbi Sveta (EGS) št. 816/70 z dne 28. aprila 1970 o dodatnih določbah na področju skupne ureditve trga za vino (UL L 99, str. 1) in št. 817/70 z dne 28. aprila 1970 o posebnih določbah za kakovostna vina, pridelana na določenem pridelovalnem območju (UL L 99, str. 20). Ti predpisi so bili nadomeščeni z uredbama Sveta (EGS) št. 337/79 in št. 338/79 z dne 5. februarja 1979 (UL L 54, str. 1 oz. 48), ki sta bili nato nadomeščeni z uredbama Sveta (EGS) št. 822/87 in št. 823/87 z dne 16. marca 1987 (UL L 84, str. 1 oz. 59), razveljavljenima z Uredbo št. 1493/1999, ki velja zdaj.

42 — V skladu z uredbama Sveta (EGS) št. 1576/89 z dne 29. maja 1989 o določitvi splošnih pravil o opredelitvi, opisu in predstavitvi žganih pijač (UL L 160, str. 1) in št. 1601/91 z dne 10. junija 1991 o določitvi splošnih pravil za opredelitev, opis in predstavitev aromatiziranih vin, aromatiziranih pijač na osnovi vina in aromatiziranih mešanih pijač iz vinskih proizvodov (UL L 149, str. 1) so geografske označbe pridržane samo za te proizvode, ki se sklicujejo na območja, na katerih „pridobijo svoj značaj in končne lastnosti“ (člen 5(3)(b) oziroma člen 6(2)(b)).

43 — Kot izhaja iz člena 2(1)(a) navedene direktive, je namen tega pravila zaščiti kupce pred zavajanjem ali zmedo, ki jo povzroča ime blaga. Enakovreden predpis v vinskem sektorju je bila Uredba Sveta (EGS) št. 2392/89 z dne 24. julija 1989 o določitvi splošnih pravil za opis in predstavitev vin in grozdnega mošta (UL L 232, str. 13), razveljavljena z Uredbo št. 1493/1999.

44 — Salignon, G., „La jurisprudence et la réglementation communautaires relatives à la protection des appellations d'origine, des dénominations géographiques et des indications de provenance“, *Revue du Marché Unique Européen*, št. 4, 1994, str. 107.

22. Potreba po preprečevanju novih trgovinskih ovir in oblikovanju instrumentov za zagotovitev ustreznega varstva potrošnikov in proizvajalcev je bila razlog za oblikovanje politike Skupnosti o kakovosti⁴⁵, ki naj bi dopolnila pomanjkljivosti, ki jih je odkrilo in poudarilo Sodišče⁴⁶.

23. V razpravi, ki je sledila, je bilo podanih več predlogov, med njimi zagotovitev široke zaščite besed, ki opredeljujejo kraje porekla živil⁴⁷. Komisija je delala v tej smeri⁴⁸ in tudi Evropski parlament je nekaj prispeval k temu⁴⁹.

24. Svet, ki je povzel predlog iz februarja 1991, je tako 14. julija 1992 sprejel temeljno

uredbo⁵⁰, ki je bistveni predpis na tem področju. V nasprotju z vinskim sektorjem ta ureditev temelji na tradicionalnem pojmu označbe porekla, ki jo zagotavlja obvezna registracija, saj se zaščita odobri šele po vpisu v register⁵¹.

D – Uredba št. 2081/92

25. V uvodnih izjavah temeljne uredbe je navedenih več pobud, ki upravičujejo njeno sprejetje: spodbujati raznolikost kmetijske proizvodnje, promovirati proizvode s posebnimi značilnostmi in zagotoviti potrošnikom jasne in zanesljive informacije o poreklu njihovih nakupov. V tej uredbi, s katero so priznani zadovoljivi rezultati, ki so jih dosegle države, katerih pravni red je ščitil navedbe porekla (uvodna izjava 6), in dejanska raznolikost na tem področju, je določeno, da „bo okvir Skupnosti o zaščiti omogočil razvoj geografskih označb in označb porekla,

45 — Cilj, ki ga je Komisija objavila leta 1985 v Zeleni knjigi o prihodnosti evropskega kmetijstva (Bol-CE 7/8-1985, točka 1.2.1 in naslednje, in COM(85) 333 konč.) in tudi v Sporočilu o dokončanju notranjega trga: zakonodaja Skupnosti o živilih (Bol-CE 11-1985, točka 2.1.18, in COM(85) 603 konč.).

46 — Zlasti v sodbi z dne 20. februarja 1979 v zadevi Rewe-Zentral, imenovani „Cassis de Dijon“ (120/78, Recueil, str. 649).

47 — Ta predlog je naveden tudi v memorandumu, ki ga je francoska vlada poslala Svetu leta 1988, naslovljenem „Prispevek k sklenitvi notranjega trga živil“, v katerem je Komisija poleg uskladitve zaščite označb porekla živil predlagala tudi, naj nadaljuje pripravo predpisov o vertikalni uskladitvi – zlasti za osnovne proizvode –, naj na področju Skupnosti uvede sistem priznavanja specialitet, ki so del kulinarčnih tradicij vsake države članice, in naj sklene sporazume o potrjevanju kakovosti. Glej Brouwer, O., „Community Protection of Geographical Indications and Specific Character as a Means of Enhancing Foodstuffs Quality“, *Common Market Law Review*, št. 28-1991, str. 618.

48 — Na primer v Sporočilu Komisije o prodajnih imenih živil z dne 24. oktobra 1989 (UL L 271, str. 2).

49 — Odobril je različne resolucije, med katerimi je treba poudariti resolucijo z dne 28. aprila 1989 o predlogu, da naj se v Skupnosti uvede sistem zaščite označb porekla, čeprav le za sire.

50 — Svet je isti dan sprejel tudi Uredbo Sveta (EGS) št. 2082/92 o certifikatih o posebnih lastnostih za kmetijske proizvode in živila (UL L 208, str. 9), ki uvaja tudi metodo razlikovanja na trgu, da bi nekateri proizvajalci povečali prodajo ali izboljšali dobiček, tako da se vzpostavi tradicionalni sistem registracije in označevanja proizvodov s kontroliranimi posebnimi lastnostmi, vendar proizvodnja in priprava ne bi bili povezani z določenim krajem kot v primeru označb porekla in geografskih označb, sistem pa bi obstajal sočasno z nacionalnimi predpisi o potrjevanju.

51 — Maroño Gargallo, M. M., *op. cit.*, str. 217.

saj bo takšen okvir s poenotenim pristopom zagotovil lojalno konkurenco med proizvajalci proizvodov, ki nosijo takšne označbe, in povečal verodostojnost teh proizvodov v očeh potrošnikov“ (uvodna izjava 7).

izdelujejo proizvode v določeni obliki, tem dajejo sloves, ki si zasluži zaščito s tem ukrepom industrijske lastnine. Zaščita preprečuje gospodarsko škodo za imetnike znaka in poleg tega nezakonito bogatenje drugih oseb.

26. Ponujena zaščita je široka, saj se v skladu s členom 13 z registriranim imenom pre-poveduje: a) vsaka neposredna ali posredna komercialna uporaba za proizvode, ki niso zajeti v registraciji; b) zloraba, posnemanje ali navajanje, četudi je pravo poreklo navedeno; c) vsako drugo napačno označbo izvora, vrste ali bistvenih lastnosti in d) vsako drugo prakso, ki lahko zavaja javnost glede pravega porekla blaga.

28. Vendar zaščita zaradi napredka na med-narodni ravni in želje najti rešitev, prilago-jeno smernicam v nacionalnih zakonodajah, ni omejena na značilne označbe porekla, ampak zajema tudi geografske označbe, čeprav manj. Na podlagi ničnostnih tožb, ki se obravnavata v tej zadevi, se je zanimivo ustaviti tudi pri teh dveh pojmi. Prav tako je treba obravnavati imena, ki jih ni mogoče registrirati, in postopek registracije.

27. Skratka, kot sem navedel v sklepnih predlogih v zadevi Canadane Cheese Trading in Kouri, „kolektivni monopol podeljuje pravno varstvo nad komercialno uporabo teh označb porekla določeni skupini proiz-vajalcev, ki imajo to pravico zaradi kraja, v katerem imajo sedež. To varstvo se torej razlikuje od varstva, zagotovljenega znam-kam, ki jih lahko uporabljajo samo njihovi imetniki“⁵². Pri varstvu se predpostavlja prizadevanje lastnikov imena, ki s tem, ko

1. Pojma „označba porekla“ in „geografska označba“

29. V členu 2 temeljne uredbe je opisano, kaj ta pojma pomenita za namene te uredbe. Odstavek 2 tega člena vsebuje prvo oprede-litev, ki je nato razširjena v odstavkih 3 in 4 tega člena.

52 — Navedeni v opombi 2, točka 36. Glej tudi točko 42 o posledicah registracije na podlagi temeljne uredbe.

a) Osnovna opredelitev

b) Geografska označba pomeni „ime regije, posebnega kraja ali, v izjemnih primerih, državo, ki se uporablja za opis kmetijskega proizvoda ali živila:

30. V skladu s členom 2(2) temeljne uredbe:

a) Označba porekla pomeni „ime regije, posebnega kraja ali, v izjemnih primerih, državo, ki se uporablja za opis kmetijskega proizvoda ali živila:

— s poreklom iz navedene regije, posebnega kraja ali države, in

— katerega kakovost ali značilnosti so bistveno ali izključno posledica posebnega geografskega okolja z njegovimi lastnimi naravnimi in človeškimi faktorji ter katerega proizvodnja, predelava in pridelava za trg, potekajo znotraj definiranega geografskega območja.“⁵³

— s poreklom iz navedene regije, posebnega kraja ali države, in

— ki ima posebno kakovost, sloves ali druge značilnosti, ki jih je mogoče pripisati navedenemu geografskemu poreklu in katerega proizvodnja in/ali predelava in/ali priprava za trg se opravlja znotraj definiranega geografskega območja.“

31. Vsaka označba torej ni zaščitená. Zaščitené so samo označbe, pri katerih je povezava med proizvodom na eni strani in njegovim imenom na drugi strani dvojna, to je prostorska in kvalitativna. Kvalitativna povezava se poleg tega uporablja za ločevanje označbe porekla od geografske označbe, saj je povezava z okoljem v drugem primeru⁵⁴ šibkejša.

53 — Ta formulacija povzema opredelitev pojma, ki je podobna opredelitvi, tradicionalno določeni v mednarodnih aktih in nacionalnih zakonodajah. Navedeni člen spominja na opredelitev v členu 2(1) Lizbonskega sporazuma o zaščiti označb porekla in njihovi mednarodni registraciji z dne 31. oktobra 1958, revidiranega v Stockholmu 14. julija 1967 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 923, št. 13172, str. 205, v nadaljevanju: Lizbonski sporazum). Podobna je tudi opredelitev v členu 79 španskega zakona 25/1970 z dne 2. decembra 1970, s katerim je bil odobren statut o vinski trti, vinu in alkoholu (Ley del Estatuto de la Viña, del Vino y los Alcoholes, BOE št. 291 z dne 5. decembra 1970, str. 19816), in opredelitvi v členu 22 zakona št. 24/2003 z dne 10. julija 2003 o vinski trti in vinu (Ley de la Viña y del Vino, BOE št. 165 z dne 11. julija 2003, str. 27165), s katerim je bil razveljavljen prejšnji zakon.

54 — Nekateri avtorji menijo, da obstaja samo razlika v stopnji in ne v bistvu, na primer Sordelli, L., „Indicazioni geografiche e denominazioni di origine nella disciplina comunitaria“, *Diritto Industriale*, 1994, str. 837 in naslednje; drugi trdijo, da razlika ni jasna, na primer López Benítez, M., *Las denominaciones de origen*, Cedecs, Cordoba, 1996, str. 85; to stališče je Ekonomsko-socialni odbor izrazil v mnenju z dne 3. julija 1991 o predlogu Uredbe Sveta (EGS) o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode in živila (UL C 269, str. 62).

i) Geografska povezava

32. Pri obeh oblikah zaščite je nujna neposredna povezava s krajem. Ta element odnosa nima najmanjše omejitve, saj navedba „posebnega kraja“ vključuje najmanjši del, kot je del doline, pobočje gore ali breg reke.

33. Nasprotno pa obstaja največja omejitev, ki je naložena z izrazom „država“, ozemeljska enota, ki je zaščiten samo „v izjemnih primerih“. Praviloma si lahko predstavljamo, da je ta možnost predvidena za majhne države⁵⁵. Vendar bi bilo to v Uredbi navedeno, če bi bilo tako⁵⁶. Torej je mogoče, da se ob upoštevanju določenih pogojev zaščiti označbe, ki pokrivajo večja območja, vključno z označbami, ki vključujejo celotno državo⁵⁷.

55 — V zapisniku posebnega odbora za kmetijstvo št. 7290/92 z dne 12. junija 1992 je navedeno, da „Komisija in Svet izjavljata, da se v skladu s členom 2(2)(a) in (b) Veliko vojvodstvo Luksemburg šteje za izjemen primer. Svet in Komisija potrjujeta, da je luksemburška nacionalna znamka urejena s členom 2 Uredbe.“ Glej Pellicer, R., *op. cit.*, B-84, str. 16 in 17.

56 — Kot je Ekonomsko-socialni odbor predlagal taktat v zgoraj navedenem mnenju z dne 3. julija 1991 o predlogu uredbe.

57 — To zadnjo možnost je poudaril že generalni pravobranilec Jacobs v sklepnih predlogih, predstavljenih v zadevi Komisija proti Nemčiji (sodba z dne 5. novembra 2002, imenovana „CMA“, C-325/00, Recueil, str. I-9977), ko je v točki 40 navedel, da se opredelitev „običajno uporablja, kadar je zadevna država članica posebno majhna (na primer Veliko vojvodstvo Luksemburg), in mogoče, kadar se registracija zahteva za celotno državo članico za določen proizvod, katerega kakovost ali sloves se lahko pripiseta tej državi članici“.

34. Treba je vztrajati pri možnosti, da označba porekla pokriva celotno ozemlje, saj nekateri nacionalni in mednarodni predpisi ne določajo največje omejitve⁵⁸. Nasprotno pa nekateri predpisi Skupnosti, kot so navedeni v zvezi z vinskim sektorjem, določajo, da je tako široka opredelitev izjemna⁵⁹.

35. Ime, ki označuje celotno državo, se lahko označi kot protekcionistično, če proizvodi s tem imenom uživajo ugodnosti samo zato, ker so izdelani v tej državi. Uredba, ki te primere označuje kot „izjemne“, vseeno navaja malo primerov, v katerih so značilnosti proizvodov povezane z naravnimi ali

58 — V francoskem zakonu z dne 6. julija 1966 je brez omejitev dopuščeno, da je ime države označba porekla. Nobena prostorska omejitev ne obstaja niti v Sporazumu o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine v Prilogi 1C k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, odobrenem s Sklepom Sveta 94/800/EŠ z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL L 336, str. 1). V členu 22 tega sporazuma so geografske oznache opredeljene kot označbe, „ki označujejo, da blago izvira z ozemlja članice ali iz regije na tem ozemlju, če se dana kakovost, sloves ali kaka druga značilnost tega blaga bistveno pripisuje njegovemu geografskemu poreklu“. Lizbonski sporazum vsebuje za označbe porekla enako opredelitev.

59 — To izhaja iz pojma „določeno pridelovalno območje“ iz Priloge VI, točka A, k Uredbi št. 1493/1999, ki je omejeno na „vinorodno območje ali več vinorodnih območij“. Natančneje, v tretji uvodni izjavi Uredbe št. 1576/89 je navedeno, da „[...] morajo predpisi Skupnosti za nekatera območja, med katerimi so izjemoma lahko države, zadržati uporabo oznach geografskega porekla, ki se nanje nanaša [...]“, saj je v členu 5(3) določena konkretna izjema v korist Velikega vojvodstva Luksemburg – „marque nationale luxembourgeoise“.

človeškimi dejavniki celotne države⁶⁰, kar se dogaja predvsem v majhnih državah, kar ne preprečuje uporabe za druge položaje. Tak primer je registracija označb „svecia“⁶¹ ali „salamini italiani alla cacciatora“⁶².

„naravni in človeški“ dejavniki⁶³. Čeprav uporaba veznika „in“ pomeni, da se zahtevata oba elementa, kljub temu običajno eden od teh elementov prevladuje, tako da v večini primerov označba porekla pokriva posebnosti, če so nastale zaradi vpliva naravnih razmer, geografska označba pa, če so posebnosti nastale predvsem zaradi človekovega delovanja⁶⁴.

ii) Kvalitativna povezava

36. Namen te zahteve je, da ima proizvod kakovost ali značilnosti, zaradi katerih se razlikuje od drugih podobnih proizvodov in ki so nastale zaradi posebnih razmer na območju porekla, kot sta podnebje ali rastlinstvo.

37. Vendar posebnost običajno nastane zaradi več kot enega razloga, včasih kombinacije več razlogov. V določbi so navedeni

60 — Cortés Martin, J. M., *op. cit.*, str. 351. V tem smislu je bilo upravičeno navedeno, da se možnost dokazati to povezavo „zmanjšuje, kolikor se širi ozemeljsko območje, na katerega naj bi se sklicevalo to ime“ (točka 8 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca La Pergole, predstavljenih v zadevi „Feta“).

61 — Uredba Komisije (ES) št. 2325/97 z dne 24. novembra 1997 o dopolnitvi Priloge k Uredbi (ES) št. 1107/96 o registraciji geografskih označb in označb porekla po postopku iz člena 17 Uredbe Sveta (ES) št. 2081/92 (UL L 322, str. 33).

62 — Uredba Komisije (ES) št. 1778/2001 z dne 7. septembra 2001 o dopolnitvi Priloge k Uredbi št. 1107/96 (UL L 240, str. 6).

b) Enakovredna pojma

38. V členu 2(3) in (4) je pojem označbe porekla razširjen s tem, da so mu dodana tradicionalna imena in druga imena, ki imajo geografske pomene.

i) Tradicionalna imena

39. Običajno so geografska imena poimenovana po mestu, kraju, območju ali bolj ali

63 — Generalni pravobranilec Cosmas je v točki 45 sklepnih predlogov, ki jih je predstavil v zadevah *Windsurfing Chiemsee* (sodba z dne 4. maja 1999, C-108/97 in C-109/97, Recueil, str. I-2779), kot naravne dejavnike naštel surovine, tla in podnebje v regiji ter kot človeške dejavnike koncentracijo podobnih podjetij v isti regiji, specializacijo v proizvodnji ali pripravi nekaterih proizvodov in ohranjanje kakovosti na določenih ravneh.

64 — Številne mineralne vode – v katerih prevladujejo naravni dejavniki – so bile namreč registrirane kot označbe porekla, kruh, drobno pecivo in slaščice pa so bili registrirani kot geografske označbe. Treba je upoštevati, da so bile z Uredbo št. 692/2003 mineralne vode in izvirske vode umaknjene s področja uporabe temeljne uredbe, tako da te označbe ob izteku obdobja desetih let od njene odobritve ne bodo več navedene v registru (člen 2).

manj veliki pokrajini. Vseeno na tržišču obstajajo znaki z zelo širokim pomenom, ki regionalnega porekla ne označujejo neposredno in nedvoumno, ampak nanj opozarjajo posredno. To velja za tradicionalne izraze, ki se ne sklicujejo neposredno na neki kraj, vendar vseeno lahko označujejo poreklo proizvoda, saj v zavesti potrošnikov vzbujajo povezavo z določenim krajem⁶⁵.

40. V skladu s členom 2(3) se kot označbe porekla štejejo tudi določena tradicionalna geografska in negeografska imena, ki označujejo kmetijski proizvod ali živilo, ki je po poreklu iz določene regije ali posebnega kraja in ki izpolnjuje pogoje iz druge alineje odstavka 2(a)⁶⁶.

41. V teh imenih, ki so dovoljena tudi na drugih področjih, kot je vinski sektor⁶⁷,

geografska povezava izgine, čeprav se povezava z določenim območjem, od koder izvirajo nekatere značilnosti, ohrani kot osnovni element. To so neobičajni primeri – v določbi so omenjena „določena [...] imena“ –, ki izpolnjujejo bistvene pogoje pojma, s katerim so povezani.

42. V nasprotju z drugimi sektorji, v katerih se zaščita podeli samo za izrecno navedena imena, je zdaj mogoča splošna zaščita za kmetijske proizvode in živila, ki izvirajo „iz določene regije ali posebnega kraja“, če so njihova kakovost ali značilnosti nastale predvsem ali izključno zaradi posebnega geografskega okolja z njegovimi lastnimi naravnimi in človeškimi faktorji ter če njihova proizvodnja, predelava in priprava za trg potekajo znotraj definiranega geografskega območja.

65 – Fernández Novoa, C., *La protección internacional de las denominaciones geográficas de los productos*, Tecnos, Madrid, 1970, str. 3.

66 – V predlogu uredbe (UL C 30, str. 11) so bila izenačena z geografskimi oznakami. Poleg tega so nekateri avtorji neobstoje določbe o razširitvi na ta imena obravnavali kot diskriminacijo: Beier, F. K., in Knaak, R., „The Protection of Direct and Indirect Geographical Indications of Source in Germany and The European Community“, *International Review of Industrial Property and Copyright Law*, zv. 25-1994, str. 32; Tilmann, W., „EG-Schutz für Geographische Herkunftsangaben“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1992, str. 833, in Jiménez Blanco, P., *Las denominaciones de origen en el Derecho del comercio internacional*, Eurolex, Madrid, 1996, str. 52.

67 – V Prilogi VI k Uredbi št. 1493/1999 je določeno, da so poimenovanja „muscadet“, „blanquette“, „vinho verde“, „cava“ in „manzanilla“ priznana kot imena posameznih določenih pridelovalnih območij, ki so jih razmejile in uredile države članice pred 1. marcem 1986. Poleg tega so z Uredbo št. 1576/89 zaščitena imena „pacharán“, „korn“, „kornbrand“ in „jägertee“.

ii) Druga geografska imena

43. V členu 2(4) je predvidena širša zaščita, kadar surovine zadevnih proizvodov izvirajo iz geografskega območja, ki je večje ali

različno od območja predelave, pod pogojem, da je območje proizvodnje surovin omejeno, da obstajajo posebni pogoji za njihovo proizvodnjo in da obstajajo dogovori o kontroli, ki zagotavljajo izpolnjevanje navedenih pogojev.

nacionalni organi in jo Sodišče⁶⁹ priznava, je registracija „imen, ki so postala generična“, prepovedana. To določbo dopolnjuje člen 17(2), v katerem so izključena tudi „generična imena“, čeprav uživajo zaščito v državah članicah ali so uveljavljena z rabo v drugih državah, v katerih sistem zaščite ne obstaja.

44. Tu so vključeni primeri, ko proizvod, opredeljen z označbo porekla, vseeno ne izvira iz navedenega kraja⁶⁸.

2. Imena, ki jih ni mogoče registrirati

45. Člen 3 vsebuje negativno opredelitev, saj se z njim prepoveduje registracija nekaterih imen, kot so generična imena in imena, ki lahko zavajajo glede pravega porekla proizvoda.

a) Generična imena

46. V odstavku 1 navedenega člena, ki vsebuje klasično prepoved, ki jo uporabljajo

47. Prepoved je utemeljena, saj ne izpolnjujejo svoje bistvene funkcije, ker so izgubila povezavo z območjem porekla in ne označujejo več proizvoda po njegovem izvoru iz določenega kraja, ampak so postala opisna za tip ali za vrsto proizvodov⁷⁰.

48. Zaradi težav, ki izvirajo iz prepovedi, določa pravila o opredelitvi teh imen temeljna uredba. Po eni strani določa, da „[z]a namene te uredbe pomeni ‚ime, ki je postalo generično‘ ime kmetijskega proizvoda ali živila, ki je, čeprav se nanaša na kraj ali regijo, kjer je bil ta proizvod [...] prvotno proizveden ali tržen, postalo splošno ime kmetijskega proizvoda ali živila“. Po drugi strani je dodano, „[d]a bi ugotovili, ali je ime

68 — Ta izjema je bila v Uredbo uvedena na predlog Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska za registracijo „sira stilton“, katerega izdelava se je začela v angleškem mestu Stilton, nato se je preselila v bližnji kraj, vendar je sir ohranil ime, pod katerim je bil tradicionalno znan.

69 — Sodba z dne 20. februarja 1975 v zadevi Komisija proti Nemčiji, imenovana „Sekt-Weinbrand“ (12/74, Recueil, str. 181).

70 — Fernández Novoa, C., *op. cit.*, str. 39; glej tudi Mattered, A., *El mercado único, sus reglas y su funcionamiento*, Civitas, Madrid, 1991, str. 447.

postalo generično ali ne, se upoštevajo vsi faktorji, zlasti:

„rastlinske sorte ali živalske pasme in zato utegne biti javnost zavedena glede pravega porekla proizvoda“.

— obstoječe stanje v državi članici, od koder izvira poreklo imena in na območjih potrošnje,

— obstoječe stanje v drugih državah članicah,

— zadevna nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Skupnosti.“

49. Previdnostni ukrepi se ne končajo tam, saj je s členom 3 Svetu naloženo, naj pred začetkom veljavnosti predpisov pripravi in odobri neizčrpen, okviren seznam imen kmetijskih proizvodov in živil, ki so odvisna od te uredbe in se po odstavku 1 štejejo kot generična in jih tako ni mogoče registrirati. Vendar na dan predstavitve teh sklepnih predlogov ta seznam še vedno ni bil pripravljen.

b) Imena, ki lahko zavajajo

50. V členu 3(2) se zavrača registracija imena, kadar je v nasprotju z imenom

3. Postopek registracije

51. Kot pri drugih pravicah industrijske lastnine je jamstvo razlikovalnega znaka kmetijskega proizvoda ali živila odvisno od vpisa v register, ta ukrep pa je konstitutiven in izpolnjuje cilje, podobne ciljem znamke Skupnosti⁷¹, vendar ne kot v vinskem sektorju.

52. Ker je ta zahteva edini način zaščite takih znakov v Skupnosti, jo je treba upoštevati, kot izhaja iz člena 17(3), tudi pri imenih, ki so bila pred začetkom veljavnosti temeljne uredbe že zaščitena z nacionalno zakonodajo ali uveljavljena z rabo v državah, ki so sprejele drug sistem. Registracija se lahko opravi po običajnem ali poenostavljenem postopku.

71 — Ki jo ureja Uredba Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti (UL 1994, L 11, str. 1).

a) Običajni postopek

53. Ta postopek sestavljata dve zaporedni fazi, prva poteka pred nacionalno vlado, druga pred Komisijo. Druga faza zajema preverjanje, po potrebi ugovor in nazadnje odločitev o registraciji.

54. Za ti ničnostni tožbi je treba samo poudariti, da je s členom 15 temeljne uredbe⁷² ustanovljen odbor (v nadaljevanju: regulativni odbor), ki se mu predloži osnutek, o katerem poda mnenje. Nato se ponujata dve možnosti: če ga odbor odobri, se osnutek sprejme; sicer se nemudoma predloži Svetu. Enako velja, če navedeni odbor ne poda mnenja, pogosto zaradi nezadostnega števila glasov. Če Svet zaradi katerega koli razloga ne odloči v roku treh mesecev, „sprejme predlagane ukrepe Komisija“.

b) Poenostavljeni postopek

55. Člen 17 poleg teh ukrepov vsebuje druge preprostejše – ta določba je bila odpravljena

72 – Novo besedilo te določbe je v Uredbi Sveta (ES) št. 806/2003 z dne 14. aprila 2003 o prilagoditvi določb glede odborov, ki pomagajo Komisiji pri uresničevanju njenih izvedbenih pooblastil, predvidenih v aktih Sveta, ki se sprejemajo v postopku posvetovanja (kvalificirana večina), Sklepu 1999/468/ES (UL L 122, str. 1).

z Uredbo št. 692/2003 –, da se prepreči, da bi se pri imenih, ki so že zaščiteni v nacionalnih pravnih redih, srečevali z istimi težavami in zamudami kot pri novih.

56. Določal je naslednje ukrepe: a) države članice v šestih mesecih od začetka veljavnosti uredbe obvestijo Komisijo, katera imena od njihovih uradno zaščiteneh imen ali, v tistih državah, kjer ni zaščitnega sistema, katera od njihovih z rabo uveljavljenih imen želijo registrirati; in b) navedena institucija na podlagi postopka, predvidenega v členu 15, registrira imena, ki so v skladu s členoma 2 in 4, pri čemer se člen 7 ne uporablja in je registracija „generičnih imen“ prepovedana.⁷³

c) Znanstveni odbor

57. Ta ureditev ne glede na uporabljeni postopek pogosto vključuje preučitev zelo

73 – Podrobnosti tega postopka so predstavljene v Sporočilu Komisije izvajalcem, ki jih zadevajo označbe porekla in geografske označbe kmetijskih proizvodov in živil, kar zadeva poenostavljeni postopek registracije na ravni Skupnosti, predviden v členu 17 Uredbe št. 2081/92 (UL C 273, 9. 10. 1993, str. 4). Pravni strokovnjaki so zelo kritizirali neobstoje postopka, ki bi posameznikom, ki jih zadeva registracija, omogočil izraziti njihovo nasprotovanje; med drugimi Cortés Martín, J. M., *op. cit.*, str. 386 in 387. V skladu z uvodno izjavo 13 Uredbe št. 692/2003 je ta opustitev – poleg drugih razlogov – povzročila odpravo poenostavljenega postopka.

tehničnih težav. Da bi Komisija dobila nasvete o teh vprašanih, je s sklepom z dne 21. decembra 1992⁷⁴ ustanovila znanstveni odbor, ki ga sestavljajo visoko kvalificirani strokovnjaki, katerih naloga je preučiti dejavnike, ki jih je treba upoštevati pri določanju oznach, in njihove izjeme ter njihovo generično naravo, oceniti tradicionalno razsežnost proizvoda in tudi nevarnost zavajanja potrošnikov pri sporu.

ga imena⁷⁶. Prav izpodbijanje enega od teh dodatkov je predmet teh tožb.

III – Preučitev sodne prakse Sodišča

60. Preučitev sodb Sodišča je zelo pomembna za razumevanje pojmov, ki jih je treba preučiti, cilja podeljene zaščite in pomena temeljne uredbe.

E – Uredba (ES) št. 1107/96

58. Komisija je na podlagi sporočil, predvidenih v členu 17 temeljne uredbe, 12. junija 1996 odobrila Uredbo (ES) št. 1107/96⁷⁵, da bi objavila registracije na ravni Skupnosti. V členu 1 te uredbe je določeno, da se „[i]mena, navedena v Prilogi, [...] registrirajo kot zaščitene geografske oznache [...] ali zaščitene oznache porekla“.

A – *Opredelelitev kot pravice industrijske in poslovne lastnine*

61. Sodišče je v sodbi *Dassonville*⁷⁷ prvič obravnavalo navedbe porekla, čeprav podredno, ko je bil predmet sodnega postopka razlaga prejšnjih členov 30, 31, 32, 33, 36 in 85 Pogodbe EGS v zvezi z zahtevo v Belgiji,

59. Ta priloga je bila večkrat spremenjena in dopolnjena, običajno zaradi dodajanja nove-

74 – Uredbe Komisije (ES) št. 1263/96 z dne 1. julija 1996 (UL L 163, str. 19), 123/97 z dne 23. januarja 1997 (UL L 22, str. 19), 1065/97 z dne 12. junija 1997 (UL L 156, str. 5), 134/98 z dne 20. januarja 1998 (UL L 15, str. 6), 644/98 z dne 20. marca 1998 (UL L 87, str. 8), 1549/98 z dne 17. julija 1998 (UL L 202, str. 25), 83/1999 z dne 13. januarja 1999 (UL L 8, str. 17), 590/1999 z dne 18. marca 1999 (UL L 74, str. 8), 1070/1999 z dne 25. maja 1999 (UL L 130, str. 18), 2317/1999 z dne 29. oktobra 1999 (UL L 280, str. 66), 813/2000 z dne 17. aprila 2000 (UL L 100, str. 5), 2703/2000 z dne 11. decembra 2000 (UL L 311, str. 25), 913/2001 z dne 10. maja 2001 (UL L 129, str. 8), 1347/2001 z dne 28. junija 2001 (UL L 182, str. 3), 1660/2003 z dne 19. septembra 2003 (UL L 234, str. 10) ter zgoraj navedeni uredbi 2325/97 in 1778/2001 in Uredba 1829/2002, ki se izpodbija v tem primeru.

74 – Sklep o ustanovitvi znanstvenega odbora za oznache porekla, geografske oznache in certifikate posebnega značaja (UL 1993, L 13, str. 16), spremenjen s sklepoma Komisije 94/437/ES z dne 14. junija 1994 (UL L 180, str. 47) in 97/656/ES z dne 2. oktobra 1997 (UL L 277, str. 30, v nadaljevanju: Sklep 93/53).

75 – Uredba o registraciji geografskih oznach in geografskega porekla po postopku iz člena 17 Uredbe Sveta (ES) št. 2081/92 (UL L 148, str. 1).

77 – Sodba z dne 11. julija 1974 (8/74, Recueil, str. 837).

da vlada države izvoznice izda uradno listino za blago z označbo porekla. Poleg opredelitve ukrepa z enakim učinkom (točka 5 navedene sodbe) je bilo razsojeno, da dokler ne obstaja skupnostni sistem, ki bi potrošnikom zagotavljal verodostojnost označbe porekla proizvoda, so države pooblaščenice za sprejetje razumnih, nediskriminatornih in neomejvalnih ukrepov, da se prepreči nepoštena praksa (točki 6 in 7 navedene sodbe).

62. V zgoraj navedeni sodbi Sekt-Weinbrand je bilo to vprašanje obravnavano bolj neposredno z vidika prostega pretoka blaga. Komisija je menila, da je Zvezna republika Nemčija posegala v to svobodo, ko je označbi „Sekt“ in „Weinbrand“ pridržala za nacionalna vina in žganja, označbo „Prädikatssekt“ pa za peneča vina, ki se pridelujejo v navedeni državi in vsebujejo najmanjši delež nemškega grozdja. Sodišče se je strinjalo s tem stališčem, ko je potrdilo, da čeprav Pogodba ne omejuje pooblastila vsake države, da sprejme zakonodajo na tem področju, vseeno prepoveduje uvedbo novih poljubnih in neupravičenih pogojev, ki imajo enake učinke kot količinske omejitve, kar se zgodi, če se zaščita, predvidena za navedbe porekla, zagotovi imenom, ki imajo ob zagotovitvi zaščite samo lastnosti generičnih imen.

63. V navedeni sodbi je bilo priznано, da je omejevanje prostega pretoka utemeljeno s potrebo po zagotavljanju označb porekla, če se s temi štiti interese proizvajalcev pred neelojalno konkurenco in interese potrošnikov pred označbami, ki jih lahko zavajajo (točka 7). V zgoraj navedeni sodbi Cassis de Dijon⁷⁸ sta bila za utemeljitev omejitve na novo omenjena „poštenost trgovinskih poslov“ in „varstvo potrošnikov“.

64. Ti razlogi pa niso navedeni med razlogi v členu 30 ES, ki „jih ni mogoče razširiti na primere, ki niso taksativno določeni“⁷⁹, ker jih je treba razlagati ozko⁸⁰. Pojavljajo se torej dvomi o uporabi te določbe za izraze, ki označujejo poreklo proizvoda.

65. Večina pravnih strokovnjakov se zavzema za njihovo vključitev v pojem industrijske in poslovne lastnine, navedene v določbi⁸¹. V zvezi s tem so navajali Pariško

78 — Za francoski sadni liker, ki vsebuje od 15 do 20 vol % alkohola in je v Franciji v prosti prodaji, se je za prodajo v Nemčiji zahtevala najnižja vsebnost alkohola 25 vol %.

79 — Sodbe z dne 17. junija 1981 v zadevi Komisija proti Irski (113/80, Recueil, str. 1625, točka 7), z dne 9. junija 1982 v zadevi Komisija proti Italiji (95/81, Recueil, str. 2187, točki 20 in 21) in z dne 7. maja 1997 v združenih zadevah Pistre in drugi (od C-321/94 do C-324/94, Recueil, str. I-2343, točka 52).

80 — Sodba z dne 19. marca 1991 v zadevi Komisija proti Grčiji (C-205/89, Recueil, str. I-1361, točka 9).

81 — Na primer Beier, F. K., „Propiedad industrial y libre circulación de mercancías en el mercado interior y en el comercio con terceros Estados“, *Revista General de Derecho*, št. 549, junij 1990, str. 4521 in opomba 31, str. 4519; tudi Bercovitz, A., *op. cit.*, str. 520.

konvencijo za varstvo industrijske lastnine z dne 20. marca 1883⁸², ki se je v členu 1, drugi pododstavek, poleg patentov in znamk našala na „trgovske označbe ali ime izvora“.

ideje so bile povzete v sodbah Ravil⁸⁶ ter Consorzio del Prosciutto di Parma in Salumificio S. Rita⁸⁷.

66. Sodišče je v sodbi Delhaize in Le Lion⁸³ potrdilo to trditev, ko je preučilo možnost stekleničenja vina v kraju, ki ni kraj njegove proizvodnje, in menilo, da je zavrnitev te možnosti prepovedan ukrep, ki ga je mogoče utemeljiti „z razlogi varstva industrijske in poslovne lastnine v smislu člena 36 Pogodbe (po spremembi postal člen 30 ES), samo če je nujen kot jamstvo, da označba porekla izpolnjuje posebno nalogo“ (točka 16). Isto stališče je zagovarjalo v sodbah Exportur⁸⁴ in Belgija proti Španiji⁸⁵; v skladu z zadnjena-vedeno sodbo „označbe porekla spadajo med pravice industrijske in poslovne lastnine. Veljavni predpisi varujejo njihove imetnike pred zlorabo navedenih označb s strani tretjih oseb, ki želijo izkoristiti sloves, ki so ga ti proizvodi pridobili. Njihov namen je zagotoviti, da proizvod s tako označbo izvira iz določenega geografskega območja in ima nekatere posebne značilnosti“ (točka 54). Te

67. V zgoraj navedeni sodbi Sekt-Weinbrand je bilo navedeno, da je funkcija označb porekla in geografskih označb obveščanje in zagotavljanje, da ima označeni proizvod „dejansko kakovosti in značilnosti, ki so nastale zaradi geografskega kraja njegovega porekla“ (točka 7). Ta sodna praksa je predpostavljala obstoj dvojne povezave, to je prostorske in kakovostne⁸⁸, ki je bila določena v temeljni uredbi in pri kateri je Sodišče vztrajalo tudi v zgoraj navedeni sodbi Delhaize in Le Lion.

68. V zgoraj navedeni sodbi Belgija proti Španiji je bil poudarjen sloves pri potrošnikih, ki ga proizvajalci lahko uporabljajo za pridobivanje kupcev. Sodišče je navedlo, da je „sloves označb porekla odvisen od podobe, ki jo imajo te pri potrošnikih. Ta podoba je odvisna predvsem od posebnih značilnosti in

82 — Revidirana v Stockholmu 14. julija 1967, *Recueil des traités des Nations unies*, zv. 828, št. 11851, str. 305.

83 — Sodba z dne 9. junija 1992 (C-47/90, Recueil, str. I-3669).

84 — Sodba z dne 10. novembra 1992 (C-3/91, Recueil, str. I-5529).

85 — Sodba z dne 16. maja 2000 (C-388/95, Recueil, str. I-3123).

86 — Sodba z dne 20. maja 2003 (C-469/00, Recueil, str. I-5053, točka 49).

87 — Sodba z dne 20. maja 2003 (C-108/01, Recueil, str. I-5121, točka 64).

88 — Obstoj dvojne povezave, vključno z navedbami porekla, so pravni strokovnjaki ostro kritizirali. Med drugimi Beier, F.-K., „La nécessité de protéger les indications de provenance et les appellations d'origine dans le Marché commun. En marge de l'arrêt Sekt/Weinbrand de la Cour de justice des Communautés européennes du 20 février 1975“, *Propriété intellectuelle*, OMPI/BIRPI, 1977, str. 160.

na splošno od kakovosti proizvoda. Ravno ta dokončno utrdi sloves proizvoda“ (točka 56).

„sporni sistem utemeljen na podlagi člena 36 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 30 ES), kot da je upravičen do odstopanja v zvezi z varstvom industrijske in poslovne lastnine, ker naj bi bila znamka CMA preprosta označba geografskega porekla“.

69. Vključitev v industrijsko in poslovno lastnino ponuja novo možnost za premožne imetnikov, ki temelji na očitnem ali implicitnem slovesu njihovih proizvodov⁸⁹, saj jih varuje pred zlorabo tistih, ki želijo uporabljati ime brez pravne podlage. Z drugimi besedami, za to vključitev je potrebna podelitev monopola nad uporabo. Kot je bilo odločeno v sodbi Keurkoop⁹⁰, je namen zagotavljanja teh pravic za namene člena 30 ES „opredeliti izključne pravice, značilne za to lastnino“ (točka 14).

C – Temeljna uredba

71. Sodišče je večkrat preučilo temeljno uredbo. Če poskusimo sistematizirati sodno prakso, da bi dobili splošen pregled o tem vprašanju, razlikujemo odločitve o področju uporabe, odločitve o obsegu varstva Skupnosti in odločitve o registraciji in njenih učinkih.

70. Vendar glede na to, kar izhaja iz sodbe Warsteiner Brauerei⁹¹ in zlasti iz zgoraj navedene sodbe CMA, zaščita tako imenovanih preprostih navedb porekla ne izhaja iz varstva industrijske in poslovne lastnine, ampak, kjer je to primerno, iz varstva potrošnikov. Sodišče je v točki 26 zadnjena-vedene sodbe zavrnilo trditev, da bi bil

1. Področje uporabe

72. Sodišče je v sodbi Italija proti Komisiji⁹², v kateri je o tožbi za razglasitev ničnosti uredbe v zvezi s trgovskimi standardi za oljčno olje⁹³ odločilo, da se merila, navedena v temeljni uredbi, „sklicujejo na določena in

89 — Na primer sodbi z dne 23. maja 1978 v zadevi Hoffman-La Roche (102/77, Recueil, str. 1139, točka 7), z dne 11. julija 1996 v združenih zadevah Eurim-Pharm (od C-71/94 do C-73/94, Recueil, str. I-3603, točka 31) – obe v zvezi z znamkami –; zgoraj navedena sodba Exportur (točka 28) ali sodba z dne 13. decembra 1994 v zadevi SMW Winzerekt (C-306/93, Recueil, str. I-5555, točka 25) vsebujejo izrecno sklicevanje na „sloves“.

90 — Sodba z dne 14. septembra 1982 (144/81, Recueil, str. 2853).

91 — Sodba z dne 7. novembra 2000 (C-312/98, Recueil, str. I-9187), s katero se odgovarja na vprašanje za predhodno odločanje, postavljeno v sporu o označevanju piva.

92 — Sodba z dne 14. decembra 2000 (C-99/99, Recueil, str. I-11535).

93 — Uredba Komisije (ES) št. 2815/98 z dne 22. decembra 1998 (UL L 349, str. 56).

enotna geografska območja in jih ni mogoče spremeniti v splošna pravila, ki bi se uporabljala ne glede na obseg ali raznovrstnost zadevnih območij“. Torej ne obstaja „splošno načelo, po katerem bi se poreklo različnih kmetijskih proizvodov moralo nujno in enotno določiti glede na geografsko območje, na katerem so bili pridelani“ (točka 24).

73. Poleg tega, kot izhaja iz sodbe Budějovický Budvar⁹⁴, je uporaba temeljne uredbe „odvisna predvsem od narave imena, tako da je omejena na označbe proizvoda, za katerega obstaja posebna povezava med njegovimi značilnostmi in njegovim geografskim poreklom, ter od skupnostnega obsega zagotovljene zaščite“.

74. Natančneje, v zgoraj navedeni sodbi Pistre in drugi, ki sem jo že preučil v odgovoru na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je Cour de cassation (Francija) postavilo o uporabi izraza „montagne“ (gora) za kmetijske proizvode in živila, je poudarjena nujnost povezave med kakovostjo in značilnostmi proizvoda na eni strani in geografskim okoljem na drugi strani. Ta povezava ne obstaja v navedenem izrazu, ki poleg tega kupca spominja na značilnosti, ki so abstraktno povezane z gorskimi območji in ne z nekim krajem, pokrajino ali državo.

94 — Sodba z dne 18. novembra 2003 (C-216/01, Recueil, str. I-13617).

75. Kot izhaja iz zadnjenavedene sodbe, države zunaj področja uporabe temeljne uredbe vsekakor ohranijo možnost zakonske ureditve uporabe ozemeljskih označb na svojem ozemlju. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Warsteiner Brauerei potrdilo to merilo za preproste označbe, ko je odločilo, da „uporaba nacionalnih predpisov, s katerimi je prepovedana uporaba, ki pomeni tveganje prevare, označbo geografskega porekla, za katero ne obstaja povezava med značilnostmi proizvoda in njegovim geografskim poreklom, ni v nasprotju“ s pravom Skupnosti (točka 54). To stališče je bilo ponovno poudarjeno tudi v zgoraj navedeni sodbi Budějovický Budvar.

2. Obseg zaščite

76. Sodišče je v sodbi Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola⁹⁵ po eni strani trdilo, da se v sedanjem stanju prava Skupnosti z načelom prostega pretoka blaga ne preprečuje, da država članica sprejme ukrepe za zaščito registriranih označb. Po drugi strani je dodalo, da zaščita, zagotovljena s temeljno uredbo, zajema vsa navajanja

95 — Sodba z dne 4. marca 1999 (C-87/97, Recueil, str. I-1301). V tej zadevi se je obravnaval spor zaradi imen „cambozola“ za sir, uvožen v Italijo iz druge države članice, v kateri se je izdeloval zakonito, in „gorgonzola“ za italijanski sir, katerega označba porekla je navedena v registru Skupnosti. Čeprav zunanji videz obeh živil ni brez podobnosti, je Sodišče menilo, da je upravičeno sklepati, da obstaja navedba zaščitenege poimenovanja, kadar izrazi, uporabljeni za njihovo poimenovanje, vsebujejo enako število zlogov in se končajo z enakima zlogoma, kar ustvarja fonetično in optično podobnost med obema izrazoma.

(člen 13(1)(b)), čeprav je pravo poreklo navedeno, kar vključuje primere, ko uporabljeno ime vključuje del zaščite, saj ni odločilno, ali obstaja tveganje zmede ali ne (točki 25 in 26).

obveznost registracije ter se pri tem v drugi sodbi oprlo na prvo, da bi zanikalo, da se zaščita, ki jo je zagotovila nacionalna uprava, še naprej uporablja tudi po registraciji s strani Komisije, čeprav je obseg te zaščite večji od evropske zaščite (točka 18).

77. Običajno obstaja med proizvodnjo in trženjem več faz. Sodišče je tako v zgoraj navedenih sodbah Ravil ter Consorzio del Prosciutto di Parma in Salumificio S. Rita odločalo o možnosti, da se strganje in pakiranje sira ter rezanje šunke na rezine opravijo v drugih krajih in ne v krajih proizvodnje. Obe odločitvi sta potrdili, da niti obveznost obveščanja potrošnikov, da ti postopki potekajo v drugem kraju, niti nadzori, opravljeni zunaj regije proizvodnje, ne zadostujejo za zagotavljanje cilja označb porekla⁹⁶.

79. V zgoraj navedeni sodbi Chiciak in Fol je Sodišče opredelilo učinke registracije, ko je preučilo možnost enostranske spremembe imena, registriranega po poenostavljenem postopku iz člena 17 temeljne uredbe. Tako možnost je zavrnilo, saj je predpis razlagalo „tako, da država članica po začetku njegove veljavnosti s sprejetjem nacionalnih predpisov ne more spremeniti označbe porekla, za katero je zahtevala registracijo v skladu s členom 17, in jo zaščititi na nacionalni ravni“ (točka 33).

3. Registracija in njeni učinki

78. Sodišče je v sodbi Chiciak in Fol⁹⁷ in tudi v zgoraj navedeni sodbi Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola obravnavalo

80. Glede posledic registracije je treba omeniti tudi sodbo Bigi⁹⁸. Spor se je nanašal na vprašanje, ali se nastrgani sir lahko prodaja kot „parmezan“ zunaj Italije – države, v kateri je proizveden in v kateri je uporaba take označbe prepovedana –, čeprav ne upošteva specifikacij za „Parmigiano Reggiano“. Odgovor je bil zelo jasen: od trenutka, ko država članica zahteva registracijo po poenostavljenem postopku, se proizvodi, ki niso skladni z ustreznimi klavzulami,

96 – Ker v teh sodbah specifikacije označb porekla niso bile objavljene, je Sodišče preučilo tudi, ali je te specifikacije mogoče uporabiti proti tretjim osebam.

97 – Sodba z dne 9. junija 1998 (C-129/97 in C-130/97, Recueil, str. I-3315). Francoska vlada je v teh zadevah, potem ko je registrirala označbo „époisses de Bourgogne“, po poenostavljenem postopku zahtevala njeno spremembo, tako da bi bila zaščitena samo označba „époisses“.

98 – Sodba z dne 25. junija 2002 (C-66/00, Recueil, str. I-5917).

ne morejo zakonito tržiti na njenem ozemlju; poleg tega, ker so imena navedena na seznamu, se sistem odstopanj iz člena 13(2) temeljne uredbe uporablja samo za proizvode, ki ne izvirajo z njenega ozemlja.

točki menilo, da presoja, ali je ime uveljavljeno z rabo, spada med preverjanja, ki jih morajo opraviti pristojni nacionalni organi, če je to primerno, pod nadzorom nacionalnih sodišč, preden se vloga za registracijo pošlje Komisiji (točka 60).

4. Povzetek

81. Na drugi ravni je izpodbijanje ene od sprememb Uredbe št. 1107/96, ki vključuje „Spreewälder Gurken“ kot zaščiteno označbo porekla⁹⁹, Sodišču omogočilo, da je v sodbi Carl Kühne in drugi¹⁰⁰ obravnavalo delitev pristojnosti med državami in Komisijo v postopku registracije in pojasnilo pojem „z rabo uveljavljenega“ imena, uporabljen v členu 17 temeljne uredbe. O prvi točki je trdilo, da se delitev pristojnosti pojasnjuje z dejstvom, da registracija pomeni preverjanje, „da so izpolnjeni določeni pogoji, kar zahteva zelo temeljito poznavanje posebnih dejavnikov zadevne države članice, ki jih najbolj poznajo pristojni organi te države“ (točka 53), Komisija pa mora zagotoviti, da so „specifikacije, priložene k vlogi, skladne s členom 4 Uredbe“, kar pomeni, da vsebujejo zahtevane podatke in da ti podatki niso očitno napačni ter da „ime izpolnjuje zahteve iz člena 2(2)(a) ali (b)“ Uredbe (točka 54). Sodišče je o drugi

82. V vseh teh sodbah je izražena naravnost evropskih predpisov k poudarjanju kakovosti proizvodov v okviru skupne kmetijske politike zaradi spodbujanja njihovega ugleda, kot Sodišče izrecno priznava v zgoraj navedenih sodbah Ravil ter Consorzio del Prosciutto di Parma in Salumificio S. Rita¹⁰¹, v katerih označbam porekla pripisuje dvojni cilj: zagotoviti poreklo označenega proizvoda in preprečiti zlorabo imena s sočasnim varstvom industrijske in poslovne lastnine, ki postaja glede na načelo prostega pretoka blaga vedno pomembnejše.

99 — V skladu z Uredbo št. 590/1999.

100 — Sodba z dne 6. decembra 2001 (C-269/99, Recueil, str. I-9517).

101 — Generalni pravobranilec Alber je enako predlagal v sklepnih predlogih, ki jih je predstavil v zadevah, v katerih sta bili izrečeni navedeni sodbi (točka 92 oziroma 97).

IV – Dejansko stanje sporov

tradicionalno izdeluje v Grčiji, natančneje v pokrajinah, navedenih v odstavku 2 tega člena, iz mleka ovac ali mešanice tega s kozjim mlekom“.

A – Prva vključitev „fete“ v Uredbo št. 1107/96¹⁰²

83. Grški organi so 21. januarja 1994 pri Komisiji na podlagi člena 17(1) temeljne uredbe zaprosili za registracijo izraza „feta“, ki ustreza vrsti sira v smislu zaščitene označbe porekla. Priložena dokumentacija je vsebovala podatke o geografskem poreklu surovine, uporabljene za proizvodnjo, naravne razmere v regiji, v kateri se ta proizvod proizvaja, vrste in pasme živali, ki dajejo uporabljeno mleko, kakovostne značilnosti mleka, postopke proizvodnje sira in njegove posebnosti.

— V skladu s členom 1(2) tega odloka mora mleko, ki se uporablja za izdelavo „fete“, prihajati „izključno iz pokrajin Makedonije, Trakije, Epira, Tesalije, Osrednje Grčije, Peloponeza in iz upravne enote („nomos“) z Lezbosa“.

84. K dokumentaciji je bil priložen ministrski odlok št. 313025/1994 ministrstva za kmetijstvo z dne 11. januarja 1994¹⁰³ o zaščiti navedenega imena na nacionalni ravni:

— V drugih določbah navedenega odloka so opredeljeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati mleko, postopek proizvodnje, značilnosti sira, zlasti kakovostne in organoleptične ter okus kot tudi označbe embalaže.

— V skladu s členom 1(1) je „označba ‚feta‘ priznana kot zaščitena označba porekla (ZOP) za beli sir v slanici, ki se

— S členom 6(2) istega odloka je pod označbo „feta“ prepovedano proizvodnjo, uvažati, izvažati, dati v promet in tržiti sir, ki ne izpolnjuje navedenih pogojev.

¹⁰² — Glej dejansko stanje v točkah od 22 do 47 sodbe „Feta“, ki jo bom podrobneje preučil v nadaljevanju.

¹⁰³ — FEK B 8.

85. Zaradi nujnosti čim bolj previdnega ukrepanja je Komisija leta 1994 opravila raziskavo Eurobarometer pri 12.800 osebah, ugotovitve te raziskave, kot so navedene v končnem poročilu z dne 24. oktobra 1994, pa so naslednje:

— Povprečno en državljani Evropske unije od petih je že slišal za izraz „feta“ ali videl njegovo grafično predstavitev. V dveh državah, in sicer v Helenski republiki in Kraljevini Danski, so ga prepoznali skoraj vsi.

— Med osebami, ki poznajo to ime, ga večina povezuje s sirom in velik del teh pojasnjuje, da je to grški sir.

— Tri osebe od štirih, ki poznajo „feto“, pojasnjujejo, da jih spominja na državo ali pokrajino, s katero ima proizvod določeno zvezo.

— Med osebami, ki so že videle ali slišale izraz, jih 37,2 % meni, da gre za obče ime – na Danskem je takih oseb 63 % –, 35,2 % jih meni, da gre za proizvod s

poreklom – v Grčiji jih tako meni 52 %. Drugi se niso opredelili.

— Končna ugotovitev je, da obstajajo zelo različna mnenja o tem, ali gre za generični proizvod ali proizvod s poreklom. Med osebami, ki so spontano prepoznale ime in navedle, da gre za sir, jih 50 % temu proizvodu pripisuje konkretno poreklo, 47 % pa jih meni, da gre za obče ime.

86. Znanstveni odbor je izdal mnenje 15. novembra 1994, v katerem je s štirimi glasovi proti trem menil, da so glede na predložene podatke pogoji za registracijo, zlasti pogoji iz člena 2(3) temeljne uredbe, izpolnjeni. Soglasno pa je tudi odločil, da navedeni izraz ni generičen.

87. Komisija je 19. januarja 1996 odobrila seznam imen, med katerimi je bilo tudi ime „feta“, ki jih je mogoče registrirati v skladu s členom 17 temeljne uredbe. Regulativni odbor mnenja o tem vprašanju ni podal v predvidenem roku; predlog je bil zato 6. marca 1996 predložen Svetu, vendar tudi ta institucija ni podala mnenja v treh mesecih, ki jih je imela na voljo.

88. Komisija je 12. junija 1996 sprejela Uredbo št. 1107/96 in „feto“ kot zaščiteno označbo porekla („ZOP“) vključila v prilogo k tej uredbi, in sicer v del A, „Proizvodi, namenjeni za prehrano ljudi, navedeni v Prilogi II k Pogodbi“, pod rubriko „Siri“, država „Grčija“.

89. Danska, nemška in francoska vlada so izpodbijale to registracijo in vložile ustrezne ničnostne tožbe pri Sodišču.

B – Sodba „Feta“

90. Sodišče je s to sodbo odločilo o treh sporih in razglasilo ničnost Uredbe (ES) št. 1107/96 v delu, v katerem je bilo ime „feta“ registrirano kot zaščitena označba porekla.

91. Tožeče stranke so navedle predvsem dva tožbena razloga, ki sta se nanašala na kršitev člena 2(3) in člena 3(1) temeljne uredbe. V prvem tožbenem razlogu so očitale neupoštevanje potrebnih pogojev za registracijo, ker označeno živilo ni po poreklu iz določene pokrajine ali posebnega kraja ter nima kakovosti ali značilnosti, ki nastanejo predvsem ali izključno zaradi posebnega geografskega okolja z njegovimi lastnimi naravnimi in človeškimi faktorji, iz katerih izvira. V drugem tožbenem razlogu so trdile, da je izraz generičen in ga torej ni mogoče registrirati.

92. Sodišče je najprej preučilo zadnje navedeni tožbeni razlog, saj se prepoved nanaša na vse vrste imen, vključno z imeni, ki izpolnjujejo pogoje, zahtevane za zagotovitev zaščite (točka 52).

93. Potem ko je Sodišče po eni strani navedlo trditve tožečih držav (točke od 53 do 64) in po drugi strani trditve Komisije in Grčije – ki je, kot v tej zadevi, intervenirala v podporo zakonitosti izpodbijane uredbe – (točke od 65 do 77), je predstavilo svojo presojo, iz katere izhaja naslednje:

- Prepoved registracije, določene v členu 3 temeljne uredbe, velja tudi „za imena, ki so bila vedno generična“ (točka 80).
- Ker so nekatere vlade predstavile trditve o tem vprašanju „bodisi v postopku priprave predloga seznama generičnih imen [...] bodisi v postopku sprejetja

- sporne uredbe“, so „premisleki“, ki jih je Komisija navedla pred preučitvijo vloge in med njo, zelo pomembni (točke od 82 do 86).
- Njihova preučitev razkriva, da je navedena institucija „zmanjšala pomen, ki ga je treba pripisati dejanskemu stanju v državah članicah, ki niso država porekla, in zaničala vsakršno upoštevnost njihovih nacionalnih zakonodaj“ (točka 87), kar je skupaj z dejanskim stanjem v državi članici, od koder izvira poreklo imena, in na območjih potrošnje, izrecno navedeno v členu 3(1) (točka 88).
 - Upoštevati je treba tudi obstoj proizvodov na trgu, ki se zakonito tržijo pod tem imenom v državah članicah, ki niso država porekla, ki je zaprosila za registracijo (točka 96).
 - V spornem primeru se ni upoštevalo dejstvo, da se je zadevno ime „že dolgo uporabljalo v nekaterih državah članicah, ki niso Helenska republika“ (točka 101).
94. Zaradi navedenih ugotovitev je Sodišče sklepalo, da Komisija ni upoštevala „vseh dejavnikov, katerih upoštevanje se zahteva v členu 3(1), tretji pododstavek, temeljne uredbe“, in se odločilo, da sporno uredbo razglasi za nično.
- V zvezi s tem na podlagi člena 7(4), druga alinea, „dejstvo, da registracija imena [...] lahko posega v obstoj proizvodov, ki so zakonito na trgu, je razlog za dopustnost ugovora druge države članice“, kar ima, čeprav je to izrecno predvideno za običajni postopek registracije, posledice tudi za poenostavljeni postopek, saj je treba upoštevati „tradicionalne poštene običaje in dejansko verjetnost zamenjave“ (točke od 91 do 94).
95. Sodišče v navedeni sodbi ni preučilo stvarnih pogojev, zahtevanih za registracijo, zlasti ne domnevno generičnega narave izraza. Presodilo je samo analizo Komisije in jo razglasilo za nepopolno. Prav tako ni preverilo obstoja formalnosti, določenih za tradicionalna imena.

C – *Druga vključitev „fete“ v Uredbo št. 1107/96 na podlagi Uredbe št. 1829/2002*

leta 1963 – posebno zakonodajo¹⁰⁵, čeprav ga proizvajata tudi Nemčija in Francija:

96. Na podlagi navedene sodbe je bila navedba „fete“ izbrisana iz registra z Uredbo št. 1070/1999.

— Grčija je proizvedla 115.000 ton, ki so bile skoraj v celoti namenjene notranjemu trgu;

97. Vendar je Komisija ob upoštevanju razlogov za razglasitev ničnosti želela izvesti izčrpno in posodobljeno oceno stanja v Skupnosti glede proizvodnje, porabe in stopnje poznavanja „fete“, tako da je 15. oktobra 1999 vsem državam poslala vprašalnik, ki ga je bilo treba preučiti, čeprav je bil samo informativen¹⁰⁴.

— Danska je leta 1998 proizvedla 27.640 ton, ki so bile namenjene predvsem za izvoz;

(a) Kar zadeva izdelavo sira, imata samo Grčija – od leta 1935 – in Danska – od

— Nemčija je začela izdelovati fetu leta 1972, njena proizvodnja pa je nihala od 19.757 do 39.201 ton, ki so jih na začetku porabili priseljenci, pozneje je bila proizvodnja preusmerjena v izvoz;

— Francija je začela proizvajati ta sir leta 1931, ko je proizvedla 19.964 ton, od tega je tri četrtine prodala v druge države¹⁰⁶.

104 — Splošni povzetek vprašalnika je predstavljen v Prilogi 1 k odgovoru Komisije na tožbo. Njegova informativnost je poudarjena v sami Uredbi št. 1829/2002, v kateri je v uvodni izjavi 17 določeno, da „pomankanje posebnih pravnih predpisov v skoraj vseh državah članicah, vključno z zelo splošno opredeljitvijo izraza ‚Feta‘ v kombinirani carinski nomenklaturi, včasih vodi do približnih ocen in statističnih podatkov, ki se pri navzkrižni primerjavi predloženih odgovorov močno razlikujejo. V številnih državah članicah se s težavo razlikuje med nacionalno proizvodnjo in ponovnim izvozom, kar lahko vodi k napačnim statističnim podatkom.“

105 — Tudi Kraljevina Nizozemska je imela take predpise med letoma 1981 in 1998. Republika Avstrija ta izraz pridruzuje za grške proizvode na podlagi konvencije, podpisane z Grčijo 20. junija 1972 na podlagi sporazuma, sklenjenega 5. junija 1970 med obema državama, o zaščiti oznab porekla, oznab kmetijskih, obrtnih in industrijskih proizvodov (BGBl 378/1972 in 379/1972; Österreichisches Patentblatt št. 11/1972, 15. 11. 1972).

106 — Glede na podatke, ki jih je na obravnavi predložil zastopnik Francoske republike, je proizvodnja te države znašala 10.325 ton leta 2003 in 11.200 ton leta 2004.

Treba je poudariti, da Grki uporabljajo samo ovčje mleko ali mešanico ovčjega in kozjega mleka, Danci in Nemci skoraj izključno kravje mleko, Francozi pa uporabljajo ovčje mleko in v manjši meri kravje.

— na Irskem, v Združenem kraljestvu, Avstriji, Franciji, na Švedskem, v Belgiji in na Finskem potrošnja niha med 0,040 in 0,150 kg (od 0,32 do 1,22 %);

— v Nemčiji znaša 0,290 kg (2,36 %);

(b) Kar zadeva porabo, je mogoče ne glede na zadržke v zvezi s tem¹⁰⁷ sklepati, da se je ob pristopu Grčije k Evropski uniji leta 1981 92 % fete, porabljene na ozemlju Skupnosti, zaužilo v Grčiji, kar je nato padlo na 73 % zaradi povečanja porabe v drugih državah. Če ekstrapoliramo količino porabe na osebo in na leto, dobimo naslednje rezultate:

— na Danskem je 0,700 kg (5 %);

— v Grčiji se povzpne na 10,500 kg (85,64 %).

— v Španiji, Luksemburgu, na Portugalskem, v Italiji in na Nizozemskem je poraba 0,010 kg ali manj (približno 0,08 % celotne porabe v Skupnosti);

(c) Zdi se, da potrošniki „feto“ običajno povezujejo z grškim svetom, glede na to, kar izhaja iz označbe sira¹⁰⁸, vsebine publikacij in oglaševanja.

98. Ti podatki so bili poslani znanstvenemu odboru, ki je 24. aprila 2001 izdal soglasno

107 — V skladu z uvodno izjavo 19 Uredbe št. 1829/2002 se je splošna ocena „izkazala kot neprimerna v nekaterih primerih, v drugih pa je celo povzročila nepravilne rezultate; ker je nemogoče upoštevati obstoječe zaloge, ponovno izvožene količine in druge dejavnike, je izračun v nekaterih državah članicah pokazal teoretično negativno porabo“.

108 — Na obravnavi je bilo dokazano, da oznake s takimi označbami uporabljajo nemški in danski proizvajalci, kar je razvidno tudi iz dokumentov, ki jih je Komisija priložila k odgovoru na tožbo.

mnenje¹⁰⁹, v katerem je zanikal generično naravo izraza iz teh razlogov:

(a) proizvodnja in poraba sira sta večinoma koncentrirani v Grčiji, kjer sta surovina in postopek proizvodnje drugačna od tistih v drugih državah članicah, kar omogoča prevladujoč položaj na enotnem trgu. V številnih državah, ki niso proizvajalke ali potrošnice, se ime ne uporablja; torej ga ni mogoče opredeliti kot občno ime;

(b) v dojemanju potrošnika ime „feta“ vzbuja konkretno poreklo: grško poreklo;

(c) v državah, ki imajo posebno zakonodajo za to živilo, so opazne velike tehnične razlike. Dejstvo, da se izraz uporablja v skupni carinski nomenklaturi ali predpisih Skupnosti o izvoznih nadomestilih, v tej zadevi ni pomembno.

99. Komisija, ki je preverila podatke, ki jih je imela na voljo, je predlagala, naj se imenu „feta“ ponovno zagotovi zaščita¹¹⁰. Regulativni odbor ni podal mnenja v roku, ki ga je določil njegov predsednik. Predlog je bil predložen Svetu, vendar tudi ta po treh mesecih ni podal mnenja.

100. V teh okoliščinah je bilo z Uredbo št. 1829/2002 dovoljeno, da se „feta“ vpiše v register iz člena 6(3) temeljne uredbe kot zaščitena označba porekla, ker „izraz ‚feta‘ ni bil določen kot generičen“ (uvodna izjava 34 Uredbe št. 1829/2002) in ker je „tradicionalno negeografsko ime“ (uvodna izjava 35 navedene uredbe).

D – Zadeva „*Canadane Cheese Trading in Kouri*“

101. Sodišče je nameravalo v tem postopku predhodnega odločanja odločiti v prid navedenim ukrepom, ki jih je grška vlada

109 – V celoti povzeto v Prilogi 3 k odgovoru Komisije na tožbo. Ocene so navedene v uvodnih izjavah 30 in 32 Uredbe št. 1829/2002.

110 – Čeprav pravni strokovnjaki zatrjujejo, da rešitev spora omogoča samo kompromis. Fluir, A., „Feta als geschützte Ursprungsbezeichnung – eine Leidensgeschichte“, *European Law Reporter*, 2002, št. 11, str. 437.

sprejela za zaščito „fete“. Vendar tega ni storilo, saj je predložitveno sodišče umaknilo postavljena vprašanja, in zato ni imelo druge možnosti, kot da zadevo izbriše z zgoraj navedenim sklepom z dne 8. avgusta 1997.

102. Čeprav na kratko, je treba opozoriti na to zadevo in moja razmišljanja v predstavljenih sklepnih predlogih.

103. Grška vlada je brez poseganja v nekatere prejšnje prakse in prve omejevalne predpise¹¹¹ začela proces postopne ureditve razmer za proizvodnjo in trženje sira „feta“ s sprejetjem ministrskega odloka št. 2109/1988¹¹² ministrstev za kmetijstvo in finance, nato s sprejetjem dveh drugih ministrskih odlokov istih ministrstev, in sicer odlokov št. 688/1989¹¹³ in 565/1991¹¹⁴, s katerima je bil spremenjen člen 83 zakonika o živilih, kar je bilo izvedeno tudi z ministrskim odlokom št. 313025/1994.

104. Grški organi so s temi predpisi prepovedali prodajo dela sira, uvoženega iz

Danske, pod imenom „feta“. Dansko podjetje Canadane Cheese Trading amba in grško podjetje Afoi G. Kouri AEVER sta izpodbijali prepoved in tudi pogoj za dostop na trg, da se uporablja izraz „beli sir v slanici iz Danske, izdelan iz pasteriziranega kravjega mleka“ (točke od 1 do 6 mojih sklepnih predlogov v tej zadevi). V nadaljnjem postopku je Sým-voulio tis Epikrateias (državni svet) Sodišču postavil tri vprašanja (točka 7), in sicer, ali je zakonodaja, s katero se prepoveduje, da se v drugi državi članici pod imenom „feta“ trži sir, ki se zakonito proizvaja in trži v drugi državi članici pod istim imenom, ukrep z enakim učinkom, ki je v nasprotju s pravom Skupnosti, in če je to primerno, ali obstaja utemeljitev te prepovedi (točka 46).

105. V sklepnih predlogih sem se skliceval na proizvodnjo in trženje tega sira v Skupnosti (točke od 9 do 19) ter podrobneje predstavil postopek proizvodnje sira v Grčiji in njegove glavne značilnosti: naravna bela barva, značilna vonj in okus (rahlo kisel, slan in masten) ter kompaktna tekstura (točki 15 in 16). Podrobno sem preučil tudi nacionalne predpise o tem živilu (točke od 20 do 25). Ker temeljna uredba v času dejanskega stanja še ni začela veljati, sem obravnaval sodno prakso Sodišča in predpise Skupnosti o

111 — Ministrski odlok št. 15294/1987 ministrstev za kmetijstvo in finance (FEK B 347).

112 — FEK B 892.

113 — FEK B 663.

114 — FEK B 667.

prodajnih imenih proizvodov; v zvezi z zadnjo točko sem predlagal to tipologijo:

106. Pri vsebini vprašanj za predhodno odločanje je treba najprej preveriti, ali so sporni predpisi ukrep z enakim učinkom, ki je v nasprotju s členom 30 Pogodbe, nato pa, če je odgovor pritrdilen, preučiti, ali je ta ukrep utemeljen.
- (a) imena Skupnosti (točka 27), ki zajemajo „evroživila“ – kot sta med ali čokolada – in se tržijo brez omejitev;
- (a) Pri preučitvi nacionalnih predpisov z vidika sodne prakse sem sklepal, da spadajo med ukrepe z enakim učinkom kot količinska omejitve, ki so navedeni v Pogodbi (točke od 47 do 49).
- (b) generična imena (točke od 28 do 34), ki zajemajo obča imena, uporabljena za označevanje kmetijskih proizvodov ali živil, ki so del splošne kulturne in kulinarčne dediščine in jih praviloma lahko uporablja kdor koli, ki jih proizvaja. Kot primere sem navedel „kis“, „brinovec“, „pivo“, „testenine“, „jogurt“, sir „edamec“, „sire“, „mesnine“ in „kruh“;
- (b) Zato je bilo treba ugotoviti, ali je ta omejitev pokrita s členom 30 Pogodbe ali po potrebi s členom 36 Pogodbe:
- (c) geografska imena (točke od 35 do 44), ki označujejo živila glede na njihovo poreklo iz določenega geografskega območja. Ta navedba je lahko neposredna, kadar ime vključuje natančno sklicevanje („queso manchego“, „prosciutto di Parma“, „faba asturiana“ ali „camembert de Normandie“), ali posredna, kadar ne vsebuje krajevnega imena („queso de tetilla“, „reblochon“, „grappa“, „ouzo“ ali celo „cava“).
- pri preučitvi varstva potrošnikov in ohranjanja poštenosti trgovinskih poslov sem preučil podobnosti in razlike med grškim in danskim sirom glede na sestavo in postopek proizvodnje (točki 61 in 62), mednarodne standarde (točka 63), predpise in pričakovanja potrošnikov v državi uvoznici (točka 64) in drugih državah članicah (točka 65) ter akte Skupnosti (točka 66). Ugotovil sem, da med proizvodoma ni bistvene

razlike in da je z ustreznim označevanjem omogočeno zagotavljanje varstva potrošnikov in zanesljivost trgovine (točki 67 in 68);

proizvaja in trži v drugi državi članici pod imenom „feta“, trži na njenem ozemlju pod istim imenom, so ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev, ki je nezdružljiv s členom 30 Pogodbe.

- vendar če upoštevamo dejstvo, da je bila analiza opravljena na podlagi grškega pravnega reda, je s pravica mi industrijske in poslovne lastnine dovoljena omejitev, saj ime „feta“ v Grčiji izpolnjuje pogoje, izpostavljene v zgoraj navedeni sodbi Exportur: a) ime posredno označuje geografsko poreklo sira, ki se trži pod tem imenom (točka 73); b) ime zagotavlja živilo s posebnimi značilnostmi in kakovostjo, ki mu prinaša velik ugled pri potrošnikih v tej državi (točki 74 in 75); c) ime je zaščiteno z nacionalnim pravom (točka 76) in d) ime v Grčiji ni utrpelo nobenega nepovratnega procesa erozije, zaradi katerega bi postalo generično (točka 77).
2. Predpisi države članice, ki označbo „feta“ pridržujejo za nacionalne proizvode, ne morejo biti utemeljeni z varstvom potrošnikov ali ohranjanjem poštenosti trgovskih poslov.
 3. Predpisi države članice o zaščiti pravic, ki so poseben predmet geografske označbe, kakršna je označba „feta“, so utemeljeni z varstvom industrijske in poslovne lastnine, določenim v členu 36 Pogodbe.

107. Z teh razlogov sem Sodišču predlagal, naj na vprašanja za predhodno odločanje odgovori:

V – Ničnostni tožbi

1. Predpisi države članice, s katerimi je prepovedano, da se sir, ki se zakonito
108. Zvezna republika Nemčija in Kraljevina Danska predlagata razglasitev ničnosti Ured-

be št. 1829/2002¹¹⁵; Francoska republika in Združeno kraljestvo pa intervenirata v podporo njunim predlogom. Komisija zagovarja skladnost navedenih predpisov s pravom, pri čemer jo podpira Helenska republika, ki poleg tega v stališčih trdi, da je treba tožbi razglasiti za nični, ker nista bili vloženi v roku.

109. V nemški tožbi so navedeni nekateri formalni razlogi za razglasitev ničnosti, ki jih je treba preučiti pred vsebinskimi, ki se v tem primeru in tudi v danski tožbi v bistvu ujemajo z razlogi, navedenimi v zadevah, v katerih je bila izrečena sodba z dne 16. marca 1999, ki sem jo komentiral zgoraj, in sicer da je ime „feta“ generično in da ne izpolnjuje zahtevanih pogojev, da bi se štelo za tradicionalno in bilo upravičeno do zaščite na podlagi temeljne uredbe.

110. Zastopniki Zvezne republike Nemčije, Kraljevine Danske, Francoske republike, Helenske republike in Komisije so na obravnavi 15. februarja 2005 ustno predstavili svoja stališča.

115 — Več takih tožb zoper navedeno uredbo so pri Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti vložili tudi Alpenhain-Camembert-Werk in drugi (T-370/02), Confédération générale des producteurs de lait de brebis et des industriels de Roquefort (T-381/02) ter Arla Foods in drugi (T-397/02). S sklepom z dne 6. julija 2004 (ZOdl, str. II-2097), ki je bil izdan v prvi od navedenih zadev, je bilo ugodeno ugovoru Komisije in razglašena nedopustnost, saj izpodbijani akt ne zadeva posamično tožečih strank, ker se nemška podjetja ukvarjajo s proizvodnjo sira, ki se trži kot „feta“. Postopek v drugih dveh zadevah še teče.

A – Dopustnost ničnostnih tožb

111. Grška vlada trdi, da se je, ko sta bili 30. decembra 2002 vloženi tožbi, izteklo obdobje dveh mesecev, določeno v členu 230, peti pododstavek, ES, ker je bila Uredba objavljena v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* 15. oktobra 2002.

112. Ta procesni ugovor ne more uspeti, saj je treba rok za izpodbijanje določbe, določen v Pogodbi, računati po sistemu iz člena 81 Poslovnika¹¹⁶, v odstavku 1 tega člena je namreč določeno, da „[k]adar začne teči rok za vložitev tožbe proti aktu institucije z dnem objave akta, se rok za namene člena 80(1)(a) računa po izteku 14. dne po objavi akta v *Uradnem listu Evropske unije*“; v odstavku 2 navedenega člena 81 pa je dodano, da se „[p]rocesni roki zaradi oddajljenosti podaljšajo za enkratno obdobje desetih dni“.

113. Ob upoštevanju teh določb v obeh primerih začetek roka dveh mesecev ni 15., ampak 30. oktober 2002, tako da so bile

116 — Poslovnik Sodišča z dne 19. junija 1991 (UL L 176, str. 7), večkrat spremenjen (zadnja kodificirana različica z dne 14. avgusta 2003, UL C 193, str. 1).

tožbe vložene pravočasno, če so prispele v sodno tajništvo Sodišča 30. decembra 2002.

priloge samo v francoščini in angleščini, prevod teh dokumentov pa kljub zahtevi ni bil poslan.

114. Zato je treba zavrniti ugovor nedopustnosti, ki temelji na prepozni vložitvi tožb.

117. Nemška vlada očita, da je bilo vabilo poslano manj kot štirinajst dni pred sejo¹¹⁸, ne da bi bil poslan izvod prilog v vseh jezikih. Komisija tega ne zanika, vendar se ne strinja s pravnimi posledicami teh dejstev.

B – Formalni tožbeni razlogi

115. Zvezna republika Nemčija podredno navaja razloge za razglasitev ničnosti zaradi kršitve poslovnika regulativnega odbora in Uredbe o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Skupnosti¹¹⁷, ter zaradi nezadostne obrazložitve.

118. Za preučitev tega vprašanja je treba spomniti, da formalne zahteve niso cilj sam po sebi, tem bolj, kadar bi bil rezultat podoben, če se napake ne bi zgodile¹¹⁹.

1. Kršitev rokov in jezikovne ureditve

116. Nemška vlada trdi, da je bilo vabilo na sejo regulativnega odbora, ki je bila 20. novembra 2001, poslano po elektronski pošti 9. novembra 2001 in da so bile priložene

118 — Pošiljanje dnevnega reda in osnutkov ukrepov ter vseh drugih delovnih dokumentov vsaj štirinajst dni pred datumom sestanka je določeno v členu 3 standardiziranega poslovnika Odbora (UL 2001, C 38, str. 3), ki je bil odobren s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil (UL L 184, str. 23). Treba je upoštevati tudi ta sklep in Uredbo št. 806/2003.

119 — Podobno sem sklepal v sklepnih predlogih, predstavljenih v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji (sodba z dne 7. januarja 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123), v katerih sem trdil, da se ničnost odločbe, s katero se končuje postopek, lahko razglasi „samo, če se ugotovi, da bi se postopek lahko končal drugače in ugodneje za zainteresirano stranko, če bi se postopkovna pravila vestno upoštevala, ali celo če se ugotovi, da zaradi napake obličnosti ni mogoče ugotoviti, ali bi bila odločitev drugačna“. Dodal sem tudi, da „napake obličnosti nimajo svojega življenja, neodvisnega od bistva spora. Kadar se odločba, izdana ob koncu nepravilnega uradnega postopka, razveljavi, ker je zaradi napak v postopku, v katerem je bila sprejeta, vsebinsko nepravilna, se razveljavi zaradi vsebinske nepravilnosti odločitve in ne zaradi postopkovne napake. Napaka obličnosti začne obstajati, ker je nastala, samo če ni mogoče odločiti o sprejeti odločbi“.

117 — Uredba Sveta št. 1 z dne 15. aprila 1958 o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Evropski gospodarski skupnosti (UL 1958, 17, str. 385).

119. Ne smemo pozabiti, da so bila glede na zapisnik na sestanku 20. novembra 2001 izmenjana samo stališča o zadevi „Feta“ in povzeti odgovori na anketo, ki jo je poslala Komisija. Odbor je o osnutku uredbe razpravljal in glasoval 16. maja 2002¹²⁰.

120. Na podlagi teh podatkov je mogoče razlikovati med obravnavanim primerom in sodbo Nemčija proti Komisiji¹²¹, na katero se sklicuje tožeča stranka in v kateri so se postopkovne napake, ki jih je ugotovilo Sodišče, pojavile na sestanku, na katerem se je razpravljalo o predlogu. Sodišče je presojo povzelo v točki 32 navedene sodbe, v kateri je odločilo, „[...] da je sprejetje mnenja Stalnega odbora za gradbeništvo ob neupoštevanju obveznosti tega dvojnega pošiljanja v predvidenem roku in ob opustitvi preložitve glasovanja, čeprav je to zahtevala država članica, ovrženo zaradi kršitve postopkovnih pravil, ki povzroči ničnost izpodbijane odločbe“.

121. V sklepnih predlogih, ki sem jih predstavil v tej zadevi, sem na podlagi vsebine poslovnika zadevnega odbora razlikoval med primeri, v katerih se delovni dokumenti na

120 — Glede na skrajšani zapisnik sestanka dogovor ni bil dosežen, saj je predlog dobil 47 glasov za, 23 jih je bilo proti in 17 vzdržanih. Ta dokument in tudi druge zapisnike odbora za geografske oznache in oznache porekla za kmetijske proizvode in živila lahko najdete na spletni strani www.europa.eu.int/comm/agriculture/minco/regco.

121 — Sodba z dne 10. februarja 1998 (C-263/95, Recueil, str. I-441).

splošno in pripravljali dokumenti za sestanek pošljejo, in primeri, ko se razpravlja o sprejetju posebnih predpisov. Formalne zahteve so pomembne v obeh primerih, vendar so bistvene samo v drugem primeru, za katerega v celoti velja zahteva iz člena 3 Uredbe št. 1, in sicer, da se dokumenti institucij sestavijo v jeziku države, kateri so poslani.

122. V skladu s tem sklepanjem nepravilnosti na sestanku 20. novembra 2001 niso bistvene in torej ne povzročajo ničnosti izpodbijane uredbe, o predlogu katere se je razpravljalo na drugem sestanku, prav tako ni bilo dokazano, da so te nepravilnosti imele kakršen koli učinek. Prav tako je malo verjetno, da bi manjše število dni med povabilom in sestankom ali neobstoj prevoda mnenja znanstvenega odbora in rezultatov ankete lahko povzročili kršitev pravice do obrambe.

123. Tudi če se te napake ne bi zgodile, regulativni odbor v poznejši odločitvi zelo verjetno ne bi sprejel drugačnega mnenja o osnutku, ki ga je predložila Komisija. Nasprotno, zdi se logično sklepati, da bi bila rešitev enaka – brez večine glasov. Zaradi razglasitve ničnosti izpodbijane uredbe naj bi se postopek vrnil na točko, kjer so bile napake storjene, čeprav bi se, ko bi bile te napake odpravljene, verjetno končal enako.

124. Tako je treba razumeti uvodno izjavo 10 sporne uredbe, v kateri je Komisija povzela informacije, ki jih je prejela na splošno in od posameznih držav članic, ki so imele nato možnost te povzetke popraviti in spremeniti. O ničnosti ni mogoče sklepati iz dejstva, da je zadnja trditev delno nepravilna.

2. Nezadostna obrazložitev

125. V sklepnih predlogih, ki sem jih predstavil v zadevi Portugalska proti Komisiji¹²², sem navedel, da je obrazložitev akta „njegov bistveni element“¹²³ ter da je namen obveznosti obrazložitve zaščititi stranke v postopku in Sodišču omogočiti, da lahko v celoti izvaja ustrezen sodni nadzor.¹²⁴ Sodna praksa je tudi pokazala, da mora biti v obrazložitvi, ki je določena s Pogodbo, jasno in nedvoumno navedena obrazložitev institucije, ki je izdala izpodbijani akt, tako da se zainteresirane stranke lahko seznanijo z utemeljitvami sprejetega ukrepa in lahko Sodišče opravi nadzor; vendar se ne zahteva, da morajo biti v obrazložitvi navedene vse

ustrezne pravne in dejanske okoliščine, če je treba upoštevati ne samo besedilo odločbe, ampak tudi kontekst in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje¹²⁵ (točka 83).

126. Komisija v sporni uredbi pojasnjuje, kako je na zahtevo grških organov registrirala ime „feta“, čeprav je na podlagi sodbe z dne 16. marca 1999 odredila, da se to ime črta (uvodne izjave od 1 do 5). Nato se sklicuje na vprašalnik, ki ga je poslala državam zaradi ocene proizvodnje, porabe in stopnje poznavanja tega imena pri potrošnikih v Skupnosti, ter navaja in komentira vsebino navedenega vprašalnika (uvodne izjave od 6 do 21). Takoj nato omenja mnenje, ki ga je podal znanstveni odbor in katerega sklepni del je ponatisnjen (uvodne izjave od 22 do 32). Nato meni, „da izčrpna celovita analiza pravnih, zgodovinskih, kulturnih, političnih, socialnih, gospodarskih, znanstvenih in tehničnih podatkov, ki so ji jih predložile države članice ali so rezultat izvedenih preiskav, ki jih je naročila Komisija, vodi do sklepa, da nobeno od zahtevanih meril po členu 3 Uredbe (EGS) št. 2081/92, ki naj bi dokazala, da je ime generično, ni bilo izpolnjeno“ (uvodna izjava 33), in da je nasprotno izraz „feta“ tradicionalno negeografsko ime, ko je natančno preučila naravne in človeške dejavnike pri proizvodnji sira, ki ga to ime

122 — Sodba z dne 11. novembra 2004 (C-249/02, ZOdl., str. I-10717).

123 — Sodba z dne 23. februarja 1988 v zadevi Združeno kraljestvo proti Svetu (131/86, Recueil, str. 905, točka 37).

124 — Sodba z dne 20. marca 1959 v zadevi Nold proti Visoki oblasti (18/57, Recueil, str. 89) in naslednje sodbe.

125 — Sodbi z dne 14. februarja 1990 v zadevi Delacre in drugi proti Komisiji (C-350/88, Recueil, str. I-395) in z dne 15. aprila 1997 v zadevi Irish Farmers Association in drugi (C-22/94, Recueil, str. I-1809).

označuje (uvodne izjave od 34 do 36). Nazadnje omenja obstoj specifikacij, ki vsebujejo zahtevane podatke (uvodna izjava 37), nujnost spremembe Uredbe št. 1107/96 (uvodna izjava 38) in nadaljnji postopek (uvodna izjava 39).

1. „Feta“ kot generično ime

129. Preden bomo preučili dejavnike, določene v predpisih za opredelitev izraza, in jih uporabili v obravnavanem primeru, je treba obravnavati, kaj je „generično“.

127. Iz navedenega izhaja, da je obrazložitev zadostna. Lahko se ne strinjamo z obsegom ali vsebino navedenih razlogov, vendar ta kritika ne vpliva na zakonitost podane utemeljitve.

a) Kaj je „generično ime“

C – Vsebinski tožbeni razlogi

130. Generično je ime, ki je skupno več vrstam, vključno z značilnostmi, ki jih ima isti razred ali družina in ki opredeljujejo njihovo naravo ali značilnosti. To velja na primer za izraz „pomaranča“, ki se uporablja za vse sadeže z določenimi oblikovnimi in barvnimi značilnostmi ter določenim vonjem ali okusom, zaradi katerih se razlikuje od vseh drugih¹²⁷.

128. Pri preučitvi obeh navedenih vsebinskih razlogov za razglasitev ničnosti je treba upoštevati vrstni red, ki ga je Sodišče predlagalo v sodbi z dne 16. marca 1999, ko je najprej analiziralo vprašanje, ali se izraz „feta“ lahko šteje za generičnega, nato pa je preučilo vprašanje, ali gre za tradicionalno ime¹²⁶.

131. Generična narava lahko izhaja iz samega imena – ker je bilo vedno generično – ali iz postopnega posploševanja njegove rabe. To so imena, ki niso nikoli imela ali so izgubila svojo informativno vlogo in jih ni mogoče uporabljati za razlikovanje glede na kraj porekla.

126 – Tudi v tožbi Kraljevine Danske je upoštevan ta vrstni red, Zvezna republika Nemčija pa najprej trdi, da je ime tradicionalno, in nato, da je generično.

127 – Povzemam primer, naveden v slovarju španske Kraljeve akademije, 22. izdaja.

132. Čeprav v sodni praksi ni opredelitve tega, kar je treba razumeti kot „generično ime“¹²⁸, uporaba tega pojma za živila vključuje, kot sem navedel v sklepnih predlogih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*, tista imena, „ki so del splošne kulturne in kulinarične dediščine in jih praviloma lahko uporablja kateri koli proizvajalec“ (točka 28). Generično ime tako zajema tudi imena, ki niso povezana s proizvodnjo v določenem kraju in torej z geografskim poreklom proizvoda, ampak samo z njegovimi značilnostmi, ki temeljijo na uporabi zelo podobnih postopkov proizvodnje¹²⁹.

133. Navedeno ime prav tako zajema druge izraze, ki so najprej imeli geografski pomen, vendar so ga nato izgubili zaradi procesa posploševanja rabe, kar pomeni, da se ta imena ne uporabljajo več za označevanje blaga z določenim poreklom, tako da njihova

uporaba ni pridržana za podjetja v ustrezni regiji.

134. Posploševanje rabe imena¹³⁰ je običajno posledica dejstva, da nekateri proizvajalci, ki nimajo sedeža tam, kjer se je ime pojavilo, začenejajo uporabljati to ime ločeno ali skupaj z „delokalizirajočim“ izrazom – v tem primeru se proces upočasni. Ime se je začelo pogosteje uporabljati na območjih, kjer so potekali veliki selitveni tokovi, bodisi ker so nekateri proizvajalci dejavnost, ki so jo opravljali v državi porekla, nadaljevali v državi gostiteljici, bodisi zaradi povpraševanja novih prišlekov, ki so želeli uživati tradicionalno prehrano; v obeh primerih so delovali namerno, da bi izkoristili sloves, ki ga je proizvod že pridobil. Ob hkratnem zmanjševanju pomena geografske povezave so še naprej uporabljali ime v dobri veri, prepričani, da označuje vrsto proizvodov z določenimi značilnostmi. Sprememba se konča, ko izraz opisuje vrsto in se svobodno uporablja.

135. Pomemben element je tudi pasivnost zainteresiranih oseb. Ime slabi, če posamezniki in organi ne ukrepajo ob njegovi zlorabi, krepi pa se, če je njihov odziv primeren.

128 — Vseeno sem v točki 28 sklepnih predlogov, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*, trdil, da so se kot taka obravnavala naslednja imena: „kis“ (sodba z dne 9. decembra 1981 v zadevi Komisija proti Italiji, 193/80, Recueil, str. 3019), „brinovec“ (sodba z dne 26. novembra 1985 v zadevi *Miro*, 182/84, Recueil, str. 3731), „pivo“ (sodba z dne 12. marca 1987 v zadevi Komisija proti Nemčiji, imenovani „Loi de pureté pour la bière“, 178/84, Recueil, str. 1227), „testenine“ (sodbi z dne 14. julija 1988 v zadevi *3 Glocken in Kritzingen*, 407/85, Recueil, str. 4233, in *Zoni*, 90/86, Recueil, str. 4285), „jogurt“ (sodba z dne 14. julija 1988 v zadevi *Smanor*, 298/87, Recueil, str. 4489), sir „edamec“ (sodba z dne 22. septembra 1988 v zadevi *Deserbais*, 286/86, Recueil, str. 4907), „siri“ (sodbi z dne 11. oktobra 1990 v zadevi Komisija proti Italiji, C-210/89, Recueil, str. I-3697, ter *Nespoli in Crippa*, C-196/89, Recueil, str. I-3647), „mesnine“ (sodba z dne 13. novembra 1990 v zadevi *Bonifait*, C-269/89, Recueil, str. I-4169) in „kruh“ (sodbe z dne 19. februarja 1981 v zadevi *Kelderman*, 130/80, Recueil, str. 527; z dne 14. julija 1994 v zadevi *Van der Veldt*, C-17/93, Recueil, str. I-3537, in z dne 13. marca 1997 v zadevi *Morellato*, C-358/95, Recueil, str. I-1431).

129 — Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Saggia v zadevi *Guimont* (sodba z dne 5. decembra 2000, C-448/98, Recueil, str. I-10663, točka 11).

130 — V nasprotju s področjem znamk temeljna uredba ne določa razlogov za posploševanje, kar je vzbudilo nekaj kritik. Glej *Lobato García-Miján, L.*, „La protección de las Denominaciones de origen: estudio del reglamento (CEE) 2081/92“, v *Estudios de Derecho Mercantil en homenaje al profesor Manuel Brosseta Pont*, zv. II, Tirant lo Blanch, Valencia, 1995, str. 1985 in naslednje. O procesu posploševanja rabe glej *Fernández Novoa, C.*, *op. cit.*, str. 42.

Vendar ne smemo pozabiti, da so možnosti obrambe omejene zaradi majhnega števila pravnih predpisov, ki do nedavnega niso obstajali, in tudi zaradi apatije nacionalnih sodišč¹³¹.

137. S to ureditvijo ni preprečen naknadni popolni sodni nadzor nad zakonitostjo odločitve. Njen namen ni, da bi Sodišče nadomestilo omenjeno institucijo in preučilo morebitne zunajsodne razloge, zakaj je bilo ime registrirano, ampak da preveri, ali je registracija skladna s pravom¹³².

b) Merila za opredelitev

136. Z ureditvijo, določeno v temeljni uredbi, je Komisiji dana pristojnost za presojo generične narave, kar Komisija izvaja v skladu z določenim postopkom, potem ko upošteva mnenje znanstvenega odbora. Taka pristojnost je manjši meri dana tudi Svetu, ker je, kot je bilo navedeno, v členu 3(3) te uredbe Svetu naloženo, naj pripravi seznam generičnih imen kmetijskih proizvodov ali živil.

138. Težava nastane, ker gre za neopredeljen pravni pojem, ki se pojasnjuje za vsak primer posebej, in ker je registracija označbe porekla, če izraža „zgodovinske, kulturne, pravne in gospodarske danosti“ proizvoda¹³³, toliko težja, kolikor bolj je proizvod priljubljen in se pogosteje uporablja.

139. V temeljni uredbi se priznava, da se v večini primerov opredelitev spremeni v težko in zapleteno nalogo. Za olajšanje te naloge

131 — V angleški sodni praksi na primer sodba, ki jo je High Court of Justice (England & Wales) Chancery Division, Združeno kraljestvo, izreklo 31. julija 1967 v zadevi „Wine Products Ltd. & others vs. Mackenzie & Co. Ltd & others“, s katero je avstralskim in južnoafriškim proizvajalcem dovolilo, da na angleškem trgu uporabljajo izraz „Jerez“ („Sherry“), ime španskega kraja, če mu dodajo pridevnik „avstralski“ ali „južnoafriški“ („Australian Sherry“ ali „South African Sherry“), ker je sklepalo, da bi bilo nepravilno proizvajalcem iz Jereza omogočiti, da nasprotujejo tem imenom, ker so vedeli za tako rabo – glej sklepne predloge generalnega pravobranilca Wagnerja, predstavljene v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba Sket-Weinbrand. V francoski sodni praksi je sodba Cour d'appel Montpellier of dne 25. avgusta 1984 o imenih „Jijona“ in „Alicante“ vzbudila številne komentarje, ki jih je treba preučiti z vidika trditve, ki jih je Sodišče predstavilo v zgoraj navedeni sodbi Exportur, izrečeni v okviru vprašanja za predhodno odločanje, postavljena v tej zadevi.

132 — Tu bi rad omenil ugotovitve generalnega pravobranilca Légerja v točki 40 njegovih sklepnih predlogov, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi Bigi, da „ker je presoja, ali je ime generično ali ne, na podlagi Uredbe v pristojnosti Komisije, mislim, da Sodišču ni treba nadomestiti Komisije v tem vprašanju. Vloga Sodišča je samo opraviti nadzor zakonitosti odločb, ki jih sprejme Komisija (ali Svet) na tem področju, v skladu z določbami člena 230 ES“. Ker o tem drugem delu ni mogoče razpravljati, menim, da kadar se akt razveljavi na podlagi pravne presoje Sodišča v zvezi z generično naravo imena, druga institucija ni niti nadomeščena niti ji niso odvzete pristojnosti.

133 — Izrazi, ki jih je generalni pravobranilec Léger uporabil v točki 50 sklepnih predlogov, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi Bigi.

sta predvideni dve metodi: priprava seznama občin imen (člen 3(3)) in določitev meril za presojo (člen 3(1))¹³⁴.

i) Dejansko stanje v državi članici, od koder ime izvira, in na območjih potrošnje

140. Kot sem že navedel, dogovor o odobritvi seznama imen, ki jih ni mogoče registrirati zaradi njihove splošnosti¹³⁵, še vedno ni bil dosežen, kar kaže na težavnost te naloge in daje poseben pomen drugemu mehanizmu opredelitve, katerega obstoj že sam po sebi dokazuje, da „generičnega“ ni mogoče opredeliti glede na „izključno“¹³⁶.

142. Ta naslov zajema dva različna vidika: položaj živila v kraju, v katerem se je pojavilo, in njegov položaj na območjih njegove potrošnje, vendar se ti območji ne ujemata nujno.

— Stanje v državi porekla

141. Poleg tega je treba pri opredelitvi upoštevati „vse dejavnike“, navedeni so „zlasti“ trije: stanje v državi članici, od koder izvira poreklo imena, in na območjih potrošnje, stanje v drugih državah članicah in tudi zadevna nacionalna zakonodaja in zakonodaja Skupnosti. Presoja drugih meril se torej ne zavrta.

143. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi *Exportur* poudarilo pomen tega merila, ko je pojasnilo, da zaščita imena velja na ozemlju druge države članice samo, če je še naprej zakonita v državi porekla. Vendar je treba pri presoji stanja poleg zaščitnih ukrepov upoštevati tudi druge dejavnike, kot so obseg proizvodnje in porabe, mnenje prebivalcev in izkazani interes.

134 — Ta dvojnost ustreza sprejetju eklektične rešitve za različne ravni jamstva v različnih državah članicah.

135 — Postopek, ki ga je Komisija uporabila za pripravo predloga neizčrpnega okvirnega seznama imen, ki jih ni mogoče registrirati, saj se štejejo za generična, je opisan v točkah od 22 do 28 sodbe „Feta“.

136 — López Escudero, M., „Parmigiano, feta, époisses y otros manjares en Luxemburgo: las denominaciones geográficas ante el TJCE“, *Une Communauté de droit: Festschrift für Gil Carlos Rodríguez Iglesias*, BMW-Berliner Wissenschaftsverlag, 2003, str. 409 in naslednje, ostro kritizira zahtevo izključne povezave z regijo za ugotovitev, da ime proizvoda ni generično.

144. Iz spisa izhaja, da Grki soglasno menijo, da izraz „feta“ označuje tradicionalno nacio-

nalno živilo, izdelano iz določenega mleka po posebnem postopku. Če preučimo podatke Komisije, ugotovimo isto.

delitvi imena¹³⁷, saj so končni tolmači pomena tega imena na trgu. Vendar se v tem primeru ne obravnava varstvo potrošnikov, ampak varstvo pravic industrijske in poslovne lastnine, priznanih s Pogodbo.

145. Tožeči stranki ne zanikata teh dejstev, vendar poudarjata druge dejavnike, ki nedvomno imajo poseben pomen, saj ne gre za širjenje zaščite določenih imen z ene države na drugo, ampak za zagotavljanje skupne pravne zaščite v vseh državah članicah.

— Stanje na območjih potrošnje

146. Seveda je treba opozoriti, da če na začetku kupci proizvoda prebivajo tam, kjer ga dobijo, nato pa se razširijo v druge kraje, se prvotna povezava s tem krajem izgubi. Proizvod se pogosto lahko kupi na zelo različnih krajih, ki niso povezani s kraji, v katerih se proizvaja ali od koder izvira. Dojemanje simbola teh krajev je torej pomembno za presojo generične narave.

147. Izraz „območje potrošnje“ se nanaša na potrošnike. Pravni strokovnjaki so poudarili pomen mnenja potrošnikov pri pravni opre-

148. Najprej se zdi, da je treba upoštevati samo regije Skupnosti. Poudarjeno je bilo, da se „feta“ proizvaja in trži tudi na Balkanu. Ker je v členu 3 temeljne uredbe določeno, da je treba upoštevati „vse“ dejavnike, ki vplivajo na opredelitev, se lahko tu omejimo na ugotovitev stanja na ozemlju Skupnosti in pozneje obravnavamo stanje v drugih državah.

149. Zato je treba med regije, v katerih se proizvod kupuje, vključiti regije porekla, kadar so kot v tem primeru to iste regije. Zato ni mogoče prezreti mnenja grških državljanov, med katerimi „feta“ uživa velik ugled, kar proizvajalcem omogoča ohranjanje zelo velikega kroga kupcev.

137 — Na primer Fernández Novoa, C., *op. cit.*, str. 46; v nemški pravni literaturi Bussman, K., „Herkunftsangabe oder Gattungsbezeichnung“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1995, str. 281 in naslednje.

150. S tega številčnega stališča grški potrošniki opredeljujejo „feto“ kot nacionalni proizvod in velik del potrošnikov v drugih državah povezuje ta sir z Grčijo, ker se izrecne ali implicitne omembe grške kulture pojavljajo na etiketah, čeprav je mogoče izjemoma najti etikete, knjige, revije in druge nevtralne dokumente, ki ne navajajo te povezave.

opravila Komisija, vzbujajo vtis, da enako kot na območjih potrošnje tudi na območjih, na katerih je izraz „feta“ znan, državljani in različne publikacije povezujejo ta izraz z grško kulturo. Tako ni niti na Danskem niti v Nemčiji in tudi ne v Franciji, čeprav manj, kar je mogoče pojasniti z veliko proizvodnjo v teh regijah, kar bom preučil v nadaljevanju.

ii) Dejansko stanje v drugih državah članicah

151. Ne zahteva se, da se proizvod uporablja povsod, zato se ta dejavnik uporablja na dveh področjih: splošno stanje v drugih državah in ne v državi, ki se poteguje za ime, in stanje v državah, v katerih se živilo tudi proizvaja.

153. Poleg tega je treba vztrajati pri enem vprašanju: ena od petih vprašanih oseb pozna izraz „feta“; ali ga ne bi prepoznalo več vprašanih oseb, če bi se splošno uporabljalo? Treba je opozoriti, da gre tu za varstvo pravic industrijske in poslovne lastnine v celotni Skupnosti in ne samo tam, kjer se zadevni sir zdaj proizvaja in uživa, saj se bo njegova prodaja v prihodnosti verjetno povečala. Povedano drugače, poznavanje imena se mora povečati, kar izključuje prostorsko omejitve na kraje, kjer obstaja interes za trženje.

— Splošno stanje v drugih državah

— Stanje v državah, ki proizvajajo sir

152. Na tem prvem področju podatki Evrobarometra in rezultati ankete, ki jo je

154. Na drugem področju je bila v sodbi „Feta“ omenjena nujnost ugotoviti, ali ob-

stajajo proizvodi, ki se pod tem imenom tržijo v drugih državah članicah poleg države porekla (točka 96).

155. Sodišče se je v zvezi s tem sklicevalo na člen 7(4), druga alineja, temeljne uredbe, v katerem je ta okoliščina navedena med razlogi za ugovor zoper registracijo. Vendar je uporaba te določbe predvidena za registracije po običajnem postopku¹³⁸, predmet te zadeve pa je ime, ki je že zaščiteno z nacionalnimi predpisi in za katero se zahteva zaščita Skupnosti po poenostavljenem postopku. Torej gre za dva različna položaja.

156. Glede na navedeno menim, da se želi s stališčem, izraženim v navedeni sodbi, poudariti stanje – ki obstaja na drugih ozemljih –, ne da bi mu bila dana prednost pred drugimi, ampak da bi se preprečilo njegovo razvrednotenje, kar je Komisija najprej storila. Torej je treba omiliti idejo, izraženo v sodbi, sicer: a) bi enostavno sprejeli teorijo o neukrepanju, ki ne upošteva

nezmožnosti uveljavljanja pravic, s katero so se pred začetkom veljavnosti zadevnih predpisov srečala številna podjetja, ki so bila izpostavljena hudemu tveganju zaradi odobritve procesa posploševanja rabe, ker so tretje osebe zlorabliale ime brez dovoljenja; b) bi nasprotovali prejšnji sodni praksi, saj je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi SMW Winzersekt pri zaščiti nazivov za vina menilo, da je bistveno uresničiti cilj označb porekla, „[...] da proizvajalec za svoj proizvod ne more uporabiti slovesa, ki so ga za podoben proizvod dosegli proizvajalci iz druge regije“, in da „[...] končni potrošnik dobi natančne in potrebne informacije za presojo zadevnih proizvodov“; končno bi bili s pripisovanjem večjega pomena navedenemu dejavniku kaznovani proizvodi, ki se zaradi svoje dinamičnosti prodajajo na drugih krajih kmalu po tem, ko se pojavijo na določenem trgu, saj jih ob sedanjem tehnološkem napredku konkurenti posnemajo in uporabljajo isto ime.

157. Skratka, sklicevanje na zakonito prisotnost proizvodov z enakim imenom je treba razlagati v skladu s predpisanim sistemom zaščite. To splošno dojetje pomeni samo, da se v primerih, kot je obravnavani, ne sme

¹³⁸ — Postopek za vpis v Prilogo k Uredbi Komisije (ES) št. 2400/96 z dne 17. decembra 1996 o vnosu nekaterih imen v „Register zaščiteneih označb porekla in zaščiteneih geografskih označb“, določen v Uredbi št. 2081/92 (UL L 327, str. 11), ki je bila večkrat spremenjena.

zanemarjati presoje stanja v drugih državah članicah. Sama po sebi ne more ovirati registracije, zahtevane na podlagi člena 17 temeljne uredbe.

- če se uporabi ovčje mleko, postane sir masten, slan in rahlo kisel, ima pa tudi močno aromo, ki je ni mogoče dobiti z uporabo kravjega mleka, ki je poleg tega nežnejše;

158. Če se zdaj osredotočimo na to vprašanje, ugotovimo, da se sir, imenovan „feta“, proizvaja predvsem na Danskem, v Nemčiji in Franciji, vendar se vrsta mleka in postopek proizvodnje razlikujeta od tistih, ki se uporabljata v Grčiji.

- če se uporabi kravje mleko, ima sir manj luknjic, kot če se uporabi ovčje mleko, saj slanica ne reagira enako na obe vrsti mleka.

159. V zvezi z zadnjim vprašanjem je treba povzeti ugotovitve v točkah 61 in 62 sklepnih predlogov, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*:

- (b) Čeprav sir kljub ultrafiltraciji dozori hitreje, saj se sirotka odstrani, preden lahko zaradi strjevanja nastane skuta, se zdi, da ta drugačni način proizvodnje nima bistvenega učinka.

(a) ovčje in kozje mleko imata drugačne kemične in organoleptične lastnosti kot kravje mleko, uporaba ene ali druge vrste mleka pa povzroči naslednje razlike:

iii) Zadevna nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Skupnosti

- ob uporabi ovčjega mleka je živilo povsem belo, v drugih primerih pa postane nekoliko rumenkasto belo, kar se lahko prikrije samo z uporabo kemičnih snovi;

160. S temeljno uredbo se zahteva upoštevanje predpisov, ki veljajo v državah članicah in Skupnosti.

— Nacionalne zakonodaje

161. Namen sklicevanja na nacionalne zakonodaje je ugotoviti, ali je izraz zaščiten v državi porekla in v drugih državah, ne glede na obseg prometa, ki ga ustvarja. Tu je treba spomniti na že omenjeni vidik: pred sprejetjem predpisov Skupnosti večina držav ni imela pravnih struktur za zaščito geografskih označb, kar nekoliko relativizira pomen tega dejavnika.

162. Zato je z grškimi predpisi iz osemdesetih let samo zapisana tradicionalna raba imena, stara več stoletij, tako da sta z njimi urejena proizvodnja in trženje „fete“.

163. Predpisi o tem živilu so bili sprejeti tudi na Danskem – na Nizozemskem so obstajali samo nekaj časa –, vendar niso bile naložene omejitve za trgovino, saj bi bilo protislovno zaščititi ime, za katero se je trdilo, da je generično.

164. Treba je tudi poudariti, da Avstrija pridrži to ime za sir, ki izvira iz Grčije,

na podlagi zgoraj navedene dvostranske konvencije, sklenjene 20. junija 1972.

— Zakonodaja Skupnosti

165. Na tem področju so bili med elementi za presojo posploševanja rabe imena navedeni kombinirana nomenklatura, ki se uporablja v skupni carinski tarifi, in predpisi o izvoznih nadomestilih.

166. Vendar se ti elementi zaradi svojega cilja ne morejo uporabiti kot merilo za opredelitev pravic industrijske lastnine¹³⁹. Enako velja za pravila, sprejeta na področju skupne kmetijske politike, s katerimi naj bi se ohranjale določene cene. Presoja vprašanja, ali osebe, ki so jim ta pravila namenjena, zakonito uporabljajo konkretno ime, se pri odobritvi in izvajanju takih določb ne upošteva. Kvečjemu bi bilo treba priznati, da ti predpisi ponujajo usmeritev, ki nikakor ni odločilna.

167. Učinke strogega izvajanja kombinirane nomenklature lahko ponazorimo s primerom¹⁴⁰. „Mozartkugeln“ so znana avstrijska

139 – V tem smislu glej Cortés Martín, J. M., *op. cit.*, str. 381.

140 – Povzeto iz Cortés Martín, J. M., *op. cit.*, opomba 1206, str. 335.

specialiteta iz marcipana in nugata, prekrita z mlečno čokolado. Če bi se ta proizvod štel za čokoladni proizvod, čeprav vsebuje zelo malo čokolade, bi bil izključen iz temeljne uredbe, saj čokolada ni navedena v Prilogi I k Pogodbi; če bi bil priznan kot kolač, bi bil naveden v Prilogi I k navedeni uredbi, čeprav vsebuje odstotek čokolade.

169. V obravnavanem primeru naj bi bila poudarjena dva dejavnika: stanje na območjih zunaj Skupnosti in časovni vidik.

— Stanje v tretjih državah

iv) Drugi dejavniki

168. Treba je spomniti na obveznost presoje „vseh“ upoštevnihi dejavnikov. V pravni literaturi so navedeni nekateri dejavniki: uporaba izraza v referenčnih delih, kot so slovarji, turistični vodiki ali vodiči po restavracijah¹⁴¹; promet na določenem območju ali zunaj njega ali na območju, s katerim je ime praviloma povezano, ali zunaj njega¹⁴²; dejstvo, da je izraz opredeljen kot generično ime v mednarodni pogodbi, ki jo je ratificirala vsaj ena država članica¹⁴³.

170. Ugotovitev dogajanja na območjih zunaj Skupnosti izhaja iz sklicevanja na „območja potrošnje“ v členu 3(1) in tudi členu 12 temeljne uredbe, v katerem je določena uporaba teh določb za „kmetijski proizvod ali živilo iz tretje države“, če so izpolnjeni nekateri pogoji.

171. Tožeča stranka v tej ničnostni tožbi ne zanika, da se beli siri v slanici, ki so podobni „feti“, proizvajajo na drugih območjih Evrope, na primer v Bolgariji. Podobne vrste sira se proizvajajo tudi v Iranu in Saudovi Arabiji iz ovčjega mleka ter v Združenih državah in na Novi Zelandiji, kjer se običajno uporablja kravje mleko¹⁴⁴.

141 — Fernández Novoa, C., *op. cit.*, str. 43.

142 — Rochard, D., „Rillettes du Mans, Rillettes de la Sarthe: dénominations génériques ou IGP? C'est le juge qui va déguster!“, *Revue de Droit Rural*, št. 251, 1997, str. 175.

143 — Rochard, D., *op. cit.*, konkretno omenja Konvencijo iz Strese, podpisano 1. junija 1951, s katero se njenim podpisnikom dovoljuje uporabljati imena, navedena v Prilogi II, če se upoštevajo pravila izdelave in je navedena država proizvodnje; nasprotno pa lahko imena, navedena v Prilogi I, uporabljajo samo proizvajalci z ustreznega pridelovalnega območja. Treba je poudariti, da je Danska podpisala to konvencijo — ki ne velja za „feto“ —, čeprav je pozneje odstopila od nje, ker je Grčija ni podpisala.

144 — Glej točko 19 sklepnihi predlogov, predstavljanihi v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*.

172. Dojemanje imena v teh državah se torej uporablja kot merilo za pravilno opredelitev izraza, čeprav ne smemo precenjevati njegovega vpliva, ker gre tu za zaščito, čeprav se lahko geografsko razširi na podlagi drugih mednarodnih sporazumov, kot se to dogaja pri drugih imenih¹⁴⁵.

174. Glede na ugotovitve v sklepnih predlogih, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*, je treba poudariti, da beseda „feta“ izvira iz italijanske besede „fetta“, ki pomeni rezina, reženj ali kos. Beseda, ki so jo v Grčijo prinesli Benečani, se je uveljavila v 19. stoletju kot ime za tradicionalni beli sir v slanici, ki se že od davnine proizvaja v velikem delu te države in na drugih območjih na Balkanu.

— Časovni vidik

173. Čeprav se zdi, da je stanje v državi članici, ki je vložila zahtevek, povezano s sedanostjo, spomin na preteklost vpliva na dojemanje splošne rabe imena, predvsem pri ugotavljanju, ali je bilo vedno obče. Zgodovinski vidik je v obravnavanem primeru zelo pomemben.

V Homerjevi *Odiseji* lahko beremo, da Polifem „sede nato pa pomolze ovce in kože meketave, vse po vrsti lepo, pripusti k vsakeri podmladek. Pol prebelega mleka takoj zgosti in zasiri, žmitek na hlebce ožme in zloži v pletene košare“¹⁴⁶. Tako je kiklop Polifem pridelal sir, ki so ga Odisej in njegovi tovariši našli v njegovi jami. Ni presenetljivo, da Polifem, ki je uporabljal ta način izdelave sira, ki je tako podoben tradicionalnemu postopku, ki se še vedno uporablja v današnji Grčiji, ni poznal pravnih težav, ki jih bo prost pretok tega proizvoda v Evropski skupnosti povzročal ob koncu 20. stoletja. Ne samo, da ni mogel 27 stoletij vnaprej predvideti skrivnosti zaščiteneh označb, ampak je bil zaradi svojega značaja daleč od takih skrbi, saj so kiklopi opisani kot bitja, ki ne poznajo

¹⁴⁵ — Na mednarodni ravni glej na primer *Evro-mediteranski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Arabsko republiko Egipt na drugi strani*, podpisan v Luxembourgju 25. junija 2001 (UL 2004, L 304, str. 39), zlasti člen 37, Prilogo VI in skupni deklaraciji o obeh; *Sporazum o gospodarskem partnerstvu in političnem usklajevanju in sodelovanju med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Združenimi mehiškimi državami na drugi*, sklenjen 8. decembra 1997 v Bruslju (UL 2000, L 276, str. 45), zlasti člen 12; ali *Začasni sporazum o trgovini in trgovinskih zadevah med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Evropsko skupnostjo za premog in jeklo na eni strani in Republiko Bolgarijo na drugi strani*, podpisan 8. marca 1993 v Bruslju (UL 1993, L 323, str. 2).

¹⁴⁶ — Homer, *Odiseja*, spev IX, verzi 244–247 (prevedel Anton Sovre, DZS, 1982).

nobene pravičnosti ali zakona¹⁴⁷. Homer v *Odiseji* tudi opisuje, kako so v davnih časih Pandareosa mogočni viharji odnesli hčeri, potem ko so bogovi ubili njune starše, in kako božanska Afrodita „z medom hranila je sladkim in sirom ju, vinom krepilnim“¹⁴⁸.

Homer v drugem epu, *Iliadi*, prikazuje velik pomen sira v Grčiji v 8. stoletju pred našim štetjem¹⁴⁹.

„Feta“ se izdeluje iz ovčjega mleka ali mešanice ovčjega in kozjega mleka po postopku naravnega odcejanja brez stiskanja. Grški organi proizvodnje „fete“ niso zakonsko uredili pred letom 1988, ko je že obstajalo več lokalnih ali regionalnih vrst (točke od 14 do 16 sklepnih predlogov).

147 — *Ibidem*, spev IX, „Kiklop[i], ošabn[i] divjak[i] brez prava“ (verz 106), „javnih zborišč ne poznajo, nikakih postav ne zakonov“ (verz 112), „[...] in sleherni sodi in vlada / svojo ženo in otroke, za drugega drug se ne meni“ (verza 114 in 115), kiklop je „mož, navdan z močjo nenavadno, / divji, ki nič ne pozna zakonov, pravice, omike“ (verza 214 in 215).

148 — *Ibidem*, spev XX, verz 69.

149 — Homer v *Iliadi*, spev XI, verza 639 in 640, pripoveduje, kako je lepolasa Hekameda s kovinskim stgalom nastrgala kozji sir v sok in pripravila napoj za Patrokla in Nestorja (*Iliada*, prev. Anton Sovre, založba Mihelač, 1992, str. 212).

175. Neobstoj tehničnih specifikacij na mednarodni ravni je omogočil, da so se v različnih državah razvile drugačne oblike sodobnejše in konkurenčnejše proizvodnje, ki naj bi sprva zadovoljila povpraševanje grških izseljencev – kot so zastopniki Zvezne republike Nemčije in Francoske republike potrdili na obravnavi. V drugi polovici 20. stoletja se je na Danskem, v Nemčiji in na Nizozemskem začela proizvodnja sira iz kravjega mleka po industrijskem postopku ultrafiltracije, sir pa se je prodajal pod istim imenom. V Franciji se pod tem imenom proizvaja sir iz kravjega mleka, v nekaterih krajih iz ovčjega mleka, na primer na Korziki in na nekaterih območjih Centralnega masiva, kjer so želeli uporabiti mleko, ki se ni uporabilo za proizvodnjo „roqueforta“ (točka 17 navedenih sklepnih predlogov).

176. Zakaj so se ti proizvajalci odločili, da bodo beli sir v slanici, pridelan iz kravjega mleka, imenovali „feta“? Nedvomno zato, da bi mu dali ime, ki potrošnikom nekaj pomeni. Skratka, kot je Komisija potrdila na obravnavi, iskali so ime, ki bi povečalo prodajo¹⁵⁰.

150 — Glej O'Connor, B., in Kirieeva, I., „What's in a name?: The Feta cheese saga“, *International trade law and regulation*, zv. 9, 2003, str. 117 in naslednje.

c) Presoja meril in posledic

177. Temeljna uredba ne vsebuje hierarhične razvrstitve upoštevnihih pogojev za presojlo splošne rabe znaka. Zato se postavlja vprašanje, ali ima kateri od pogojev prednost pred drugimi.

178. Sodišče je v večkrat omenjeni sodbi Exportur, izrečeni pred začetkom veljavnosti navedene uredbe, odločilo, da zagotovi večje varstvo stanju v kraju porekla, kar sem zagovarjal tudi v sklepnih predlogih, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi Canadane Cheese Trading in Kouri¹⁵¹.

179. Vendar se je z zgoraj komentirano sodbo „Feta“ ta sodna praksa spremenila, da ne bi bil podcenjen noben od dejavnikov, izrecno navedenih v tej določbi¹⁵², zlasti ne stanje v drugih državah članicah. Zato nima

noben dejavnik prednosti pred drugimi, ker je treba presoditi vse – saj se lahko upoštevajo drugi dejavniki; in nič ne preprečuje, da se pri tej presoji večji pomen utemeljeno pripiše enemu od njih, ker so zaradi svoje narave instrumenta za opredelitev nedoločenega pravnega pojma odvisni od svoje sposobnosti za doseglo takega cilja.

180. Na podlagi tega sklepanja se pojavlja dvom, ali se je ime „feta“ spremenilo, ker se je njegov pomen razširil in označuje celo družino sirov ne glede na njihovo poreklo, postopek proizvodnje in sestavine.

181. Poleg posamične preučitve vsakega od dejavnikov je treba opraviti tudi skupno presojlo, ki zajema:

- vse dejavnike, ki so posredno ali neposredno povezani z imenom, saj včasih, kot v tem primeru, zgodovinski vidik postane bistven;

151 — To stališče je v skladu z določbami člena 6 Lizbonskega sporazuma in ne z določbami člena 24(6) Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine, ki je prav tako omenjen, vendar daje prednost položaju imena na območjih potrošnje.

152 — V členu 3 temeljne uredbe je izrecno določeno, „[d]a bi ugotovili, ali je ime postalo generično ali ne, se upoštevajo vsi faktorji, zlasti: – obstoječe stanje v državi članici, od koder izvira poreklo imena in na območjih potrošnje, – obstoječe stanje v drugih državah članicah, – zadevna nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Skupnosti [...]“.

- dejanske in pravne trditve strank in dokaze, podane v postopku v zvezi z izpodbijano registracijo;

— mnenje znanstvenega odbora, ki ga izdajo visoko kvalificirani strokovnjaki (člen 3 zgoraj navedenega sklepa o njegovi ustanovitvi)¹⁵³;

— javnomnenjsko raziskavo, ki je bila opravljena takrat, in odgovore na vprašalnik, ki ga je poslala Komisija¹⁵⁴.

183. Zanikati monopol imena, tudi v primerih, ko se proizvod lahko proizvaja z istimi značilnostmi v drugem kraju, pomeni odvzeti izumitelju patentno pravico, ker je druga oseba ustvarila nekaj podobnega, potem ko je bil izum registriran¹⁵⁵.

182. Na podlagi vseh teh dejavnikov sklepam, da se ime v Skupnosti ni splošno uporabljalo – prav tako ne v Grčiji, kot sem navedel v sklepnih predlogih, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri* –, saj je ime „feta“ neločljivo povezano s konkretnim živilom: s sirom, ki se proizvaja na širokem območju v tej državi iz ovčjega mleka ali mešanice ovčjega in kozjega mleka po naravnem obrtniškem postopku odcejanja brez stiskanja.

2. „Feta“ kot tradicionalno ime

184. Če Sodišče sprejme navedene ugotovitve in zanika generično naravo imena, je treba v nadaljevanju preučiti člen 2(3) temeljne uredbe, s katerim je dovoljeno, da se kot označbe porekla štejejo „določena tradicionalna geografska ali negeografska imena, ki označujejo kmetijski proizvod ali živilo, ki je po poreklu iz določene regije ali posebnega kraja, ter izpolnjujejo pogoje iz druge alineje odstavka 2(a)“.

153 — Čeprav Kraljevina Danska izpodbija mnenje, ne navaja nobenega tehtnega razloga, da bi ga ovrгла.

154 — Po prvih zadržkih je bila koristnost javnomnenjskih raziskav priznana v zgoraj navedeni sodbi *Windsurfing Chiemsee*, točka 53, in v sodbi z dne 16. julija 1998 v zadevi *Gut Springenheide in Tusky* (C-210/96, Recueil, str. I-4657, točka 37). Čeprav se v navedenih sodbah sklicuje na to metodo na področju znamk in je razmišljanje namenjeno nacionalnim sodiščem, se to stališče lahko prenese na področje označb porekla in ukrepanje institucij Skupnosti.

155 — Sodišče je prav na področju patentov v sodbi z dne 5. decembra 1996 v zadevi *Merck in Beecham* (C-267/95 in C-268/95, Recueil, str. I-6285) potrdilo, da je posebni cilj industrijske in poslovne lastnine na tem področju „predvsem zagotoviti imetniku, da se nagradi ustvarjalno prizadevanje izumitelja, izključno pravico do uporabe izuma za izdelavo industrijskih proizvodov in njihovo prvo dajanje v promet bodisi neposredno bodisi s podelitvijo licenc tretjim osebam, in tudi pravico do nasprotovanja ponarejanju“ (točka 30).

185. Beseda „feta“ se ne sklicuje na konkreten kraj. Torej je treba za končni rezultat preveriti, ali izpolnjuje pogoje, zahtevane za geografske označbe, in sicer: ali je tradicionalno, ali označuje živilo po poreklu iz določenega območja ali kraja, ali so njegova kakovost ali značilnosti nastale predvsem ali izključno zaradi posebnega geografskega okolja in ali njegova proizvodnja, predelava in priprava za trg potekajo znotraj definirane geografskega območja.

a) Tradicionalno ime

186. Tradicija pomeni prenos znanja, naukov, zgodb, obredov ali običajev iz roda v rod. Ravnanja, ki jih urejajo ideje, pravila ali običaji iz preteklosti, se štejejo za tradicionalna.

187. Na podlagi teh dejstev o dojemanju imena v času ime „feta“ nedvomno izpolnjuje potrebna merila, da se lahko šteje za „tradicionalno“ v smislu zgoraj navedene določbe. Vendar ta presoja sama po sebi ne zadostuje za registracijo. Izpolnjeni morajo biti tudi drugi navedeni pogoji.

b) Označitev živila po poreklu iz definiranih geografskih območij

188. Kot sem trdil v sklepnih predlogih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*, po zgledu označb „grappa“, „ouzo“ ali „cava“, ki posredno označujejo italijansko, grško ali špansko poreklo, povezano z določenim območjem, ne da bi vsebovali ustrezno krajevno ime, je ime „feta“ povezano s sirom, ki se proizvaja v Grčiji, čeprav beseda „feta“ etimološko izvira iz italijanščine (točka 73).

189. Pojavlja se težava, saj je poreklo povezano z „imenom regije, posebnega kraja ali, v izjemnih primerih, državo“ (člen 2(2) temeljne uredbe), tu pa se z imenom sklicuje na proizvod ali živilo po poreklu – naj opozorim, da ni rečeno „po poreklu izključno“ – „iz določene regije ali posebnega kraja“ (člen 2(3) navedene uredbe), saj je „feta“ zgodovinsko in v sodobnosti povezana z velikim delom Grčije¹⁵⁶.

¹⁵⁶ – Grški sklepi in specifikacije, priložene k vlogi za vpis v register Skupnosti, dovoljujejo pridelavo sira v Makedoniji, Trakiji, Epiru, Tesaliji, Osrednji Grčiji, na Peloponezu – skoraj po vsej celinski Grčiji – in v „nomosu“ (upravno okrožje) na Lesbosu.

190. Za rešitev te težave predlagam nekaj razmišljanj:

(a) Odstavek 2 člena 2 temeljne uredbe se uporablja za neposredne označbe, torej se zahteva povezava z območjem, ki izjemoma lahko zajema celotno državo. Nasprotno pa so v odstavku 3 tega člena urejena posredna imena, ki povezujejo proizvod, in ne slovnični izraz, z geografskim krajem. Tako se ta odstavka nanašata na različna položaja.

(b) Protislovno bi bilo povezati tradicionalno ime z geografskim območjem, ker določba sama ne vsebuje nobenega prostorskega dejavnika, ki večinoma ne obstaja.

(c) V odstavku 3 člena 2 temeljne uredbe ni omenjena „država“, iz česar tožeči stranki sklepata, da tradicionalno ime ne more pokrivati tega območja. Vendar je mogoča druga razlaga: neobstoj „države“ pomeni, da ta največja geografska omejitev ne obstaja. Če bi taka omejitev obstajala, bi lahko preprečeva-

la, da bi se območja, ki zajemajo več držav, celo dve ali več¹⁵⁷, štela za „regijo“. Pomembno je, da je živilo in ne njegovo ime povezano z določenim območjem, kar preprečuje, da ne bi bilo prostorsko opredeljeno.

(d) Nazadnje, zdi se, da obstaja soglasje o tem, da se pojem „regije“, ki ga je uporabil zakonodajalec Skupnosti, ne ujema z upravnim pomenom tega izraza¹⁵⁸.

191. Na podlagi teh razmišljanj je treba priznati, da „feta“ kot ime sira po poreklu iz široke, vendar konkretne regije, izpolnjuje navedeni pogoj. Obseg območja, od koder izvira, ni pomemben, saj je odločilen dejavnik, da ima proizvod značilnosti, po katerih se razlikuje od drugih.

192. Ta trditev ni v nasprotju s stališčem Sodišča v zgoraj navedeni sodbi CMA, ki je v

157 — Ne smemo pozabiti na razvoj Evropske unije in njene zaporedne širitve, saj se je včasih razširila na majhne države. Pojav se bo nadaljeval in zaščita, podeljena določenemu proizvodu na območju sedanjega ozemlja Skupnosti, se bo razširila na druge regije novih držav.

158 — Tudi generalni pravobranilec La Pergola je sprejel to zamisel v sklepnih predlogih, ki jih je predstavljal v zadevi „Feta“ (točka 8).

točki 27, potem ko je opozorilo, da je v sodbi Exportur priznalo, da zaščita geografskih označb „lahko pod določenimi pogoji spada pod varstvo industrijske in poslovne lastnine v smislu člena 36 Pogodbe“, sklepalo, da ureditve, s katero je Zvezna republika Nemčija odobrila znamko kakovosti proizvodom, proizvedenim na njenem ozemlju, ki izpolnjujejo nekatere pogoje, ni mogoče upoštevati kot geografsko označbo, ki jo je mogoče utemeljiti na podlagi člena 36 Pogodbe. Vendar iz tega odlomka sodne prakse ni mogoče sklepati, da označba porekla ne more zajemati celotne države; poleg tega ima tradicionalno ime, ki se izpodbija v tem primeru, posebne značilnosti, ki se razlikujejo od posebnih značilnosti v spornem primeru v zadevi CMA.

s katerega izvira, ki se kaže v dveh pogojih, določenih v navedeni alineji.

i) Kakovost kot posledica geografskega okolja

c) Razlog za kakovost ali značilnosti „feta“ in geografsko območje njene proizvodnje, predelave in priprave za trg

193. Kar zadeva tradicionalna imena, se člen 2(3) temeljne uredbe sklicuje na odstavek 2(a), druga alineja, tega člena, v katerem se zahteva, da so kakovost ali značilnosti proizvoda nastale predvsem ali izključno zaradi posebnega geografskega okolja z njegovimi lastnimi naravnimi in človeškimi faktorji ter da njegova proizvodnja, predelava in priprava za trg potekajo znotraj definiranega geografskega območja. Ta pogoj je odgovor na potrebo po opredeljeni povezavi med proizvodom in ozemljem,

194. Če priznamo, da „feta“ označuje sir, ki se proizvaja v določeni regiji, je treba še preveriti, ali so izpolnjeni pogoji o kakovosti in značilnostih „fete“.

195. V tem postopku so kot dejavniki posebnosti proizvoda navedeni podnebje na območju proizvodnje, bogastvo in raznovrstnost rastlinstva na tem območju, mleko, uporabljeno za proizvodnjo sira, ki ga dajo ovce ali koze, gojene po ustaljenih običajih, ter dejstvo, da izkušeni obrtniki proizvajajo sir z naravnim odcejanjem brez stiskanja.

196. Zaradi preverjanja odvisnosti med temi dejavniki in posebnostmi proizvoda je treba opraviti skupno oceno ob upoštevanju vseh

dejavnikov ter poudariti razmerje med njimi, da bi dobili splošni vtis¹⁵⁹.

197. Zato v nasprotju z mnenjem tožečih strank kakovost in značilnosti sira „feta“ izvirajo iz grškega okolja, v katerem se proizvaja, saj je bilo dokazano, da obstaja bistvena povezava med njegovo barvo, vonjem, teksturo, okusom, sestavo in lastnimi značilnostmi na eni strani ter naravnim okoljem, iz katerega izvira, kulturo, ki ga podpira, in tradicionalnim postopkom proizvodnje, ki se uporablja v Grčiji, na drugi strani.

198. Ta trditev se ne izpodbija z nekaterimi razlikami med siri iz druge ali drugih grških regij, niti z neenotnostjo z drugih vidikov, kot glede izoblikovanosti površja ali kakovosti paše, saj prevladujejo skupne značilnosti in se ujemajo osnovne danosti. Z omejitvijo, ki jo kritizirata tožeči stranki, se potrjuje prav to stališče, saj so grški otoki razen „nomosa“ na Lezbosu¹⁶⁰ izključeni. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so si ovce in koze v Trakiji in Tesaliji zelo podobne in se bistveno

razlikujejo od škotskih, francoskih ali kastiljskih ovac in koz; isto velja za krmo, s katero se prehranjujejo, hribe ali travnike, na katerih se pasejo, podnebje, v katerem živijo, in druge razmere, ki vplivajo na proizvodnjo tega proizvoda. Rad bi ponovno spomnil na roman Itala Calvina *Palomar*, v katerem avtor mojstrsko opisuje izkušnjo, ki jo je junak doživel v trgovini v Parizu: „za vsakim sirom se skriva pašnik drugačne zelene barve pod drugačnim nebom; travniki, prevlečeni s soljo, ki jo normandijske plime odlagajo vsako popoldne; travniki, ki dišijo po provansalskem soncu in vetrovih; vidimo vse vrste živine v njihovih hlevih in stajah s sezonskimi selitvami na druge pašnike; ugibamo skrivnosti pridelave, ki se prenašajo skozi stoletja. Ko gospod Palomar obiše to trgovino, čuti, da se kot v Louvru za vsakim razstavljenim predmetom skriva civilizacija, ki mu daje obliko“¹⁶¹.

ii) Proizvodnja, predelava in priprava za trg na določenem območju

199. Zahteva, da se postopek proizvodnje proizvoda v celoti izvaja na določenem območju, ne velja za ime, ki ga ta proizvod dobi in je lahko brez vsake geografske konotacije.

159 — To sem navedel že v točki 75 sklepnih predlogov, predstavljenih v zgoraj navedeni zadevi *Canadane Cheese Trading in Kouri*, ko sem poudaril, da bi bilo sicer nemogoče „zaščititi številna geografska imena, ker sodobne proizvodne tehnike omogočajo, da se proizvod skoraj brez omejitev izdeluje praktično kjer koli“.

160 — Kar pomeni, da ni zajet celoten otok.

161 — Calvino, I., *Palomar*, iz. Giulio Einaudi, Torino, 1983, str. 85.

200. Namen je preprečiti, da bi se povezava proizvoda z okoljem izgubila, če bi se faze proizvodnje razdelile ali povezale z nedoločenimi kraji.

d) Posledice

201. V primeru „fete“ ni dvoma, da je ta pogoj izpolnjen, ker se zahteva z grško zakonodajo, čeprav s prilagoditvami, kadar je območje, na katerem se proizvaja ta sir, širše od območja, določenega za pridobivanje surovine. Treba je ugotoviti, da je bilo območje porekla uporabljenega mleka omejeno, da morajo to mleko dajati živali avtohtonih pasem, ki se redijo na tradicionalen način in prehranjujejo na pašnikih na dovoljenih območjih. Vendar ta razlika ni pomembna, ker temeljna uredba ne zahteva popolnega geografskega ujemanja, ampak dovoljuje območja, ki so urejena v koncentrične kroge, ob pogoju, da so krogi povsem jasno določeni.

202. Velikost določenega območja ni odločilna, saj nič ne preprečuje, da zajema celoten grški polotok, čeprav to povzroča nekatere razlike v proizvodni; bistveno je, da različne faze proizvodnje potekajo v natančno določenih regiji, kar je bilo dokazano v tem primeru.

203. Preučitev v prejšnjih točkah dokazuje skladnost izpodbijane uredbe s pravom, ker je bila beseda „feta“ opredeljena kot izraz, ki označuje sir po poreklu iz velikega dela Grčije, katerega kakovost ali značilnosti izvirajo predvsem ali izključno iz geografskega okolja in katerega proizvodnja, predelava in priprava za trg potekajo na določenem območju.

204. Zaradi velikosti ozemlja obstaja več različic „fete“, vendar so vse enake v bistvenih točkah, saj imajo skupne značilnosti, ki krepijo njihovo posebno naravo.

205. Iz navedenih ugotovitev izhaja, da ime „feta“ ni generično, saj izpolnjuje pogoje, da se kot tradicionalno ime registrira kot označba porekla, ki si zasluži zaščito na celotnem ozemlju Skupnosti kot izraz industrijske in poslovne lastnine. Zato je treba zavrnilo razloge za razglasitev ničnosti, navedene v tem postopku, in potrditi veljavnost izpodbijanih določb.

VI – Stroški

206. V skladu s členom 69(2) Poslovnika se Zvezni republiki Nemčiji in Kraljevini Dan-

ski, ker nista uspeli s svojimi predlogi in ker je uspela Komisija, ki je predlagala, naj se jima naloži plačilo stroškov, naloži plačilo njunih stroškov in stroškov navedene institucije. V skladu s členom 69(4) države, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške.

VII – Predlog

207. Glede na navedene ugotovitve Sodišču predlagam, naj:

1. zavrne ničnostno tožbo, ki sta jo Zvezna republika Nemčija in Kraljevina Danska vložili zoper Uredbo Komisije (ES) št. 1829/2002 z dne 14. oktobra 2002 o spremembi Priloge k Uredbi (ES) št. 1107/96 glede imena „feta“;
2. Zvezni republiki Nemčiji in Kraljevini Danski naloži plačilo njunih stroškov in stroškov Komisije Evropskih skupnosti;
3. odloči, da Francoska republika, Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska ter Helenska republika nosijo svoje stroške.